

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► **B** **UREDBA KOMISIJE (EU) br. 139/2014**
od 12. veljače 2014.
o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima u skladu s Uredbom (EZ)
br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća
(Tekst značajan za EGP)
(SL L 44, 14.2.2014., str. 1.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► M1	Uredba Komisije (EU) 2017/161 od 31. siječnja 2017.	L 27	99	1.2.2017.
► M2	Uredba Komisije (EU) 2018/401 od 14. ožujka 2018.	L 72	17	15.3.2018.
► M3	Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/469 od 14. veljače 2020.	L 104	1	3.4.2020.
► M4	Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/2148 od 8. listopada 2020.	L 428	10	18.12.2020.

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 139/2014

od 12. veljače 2014.

o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

(Tekst značajan za EGP)

*Članak 1.***Predmet i područje primjene**

1. Ovom Uredbom utvrđuju se detaljna pravila o:
 - (a) uvjetima za utvrđivanje osnovnih uvjeta za izdavanje svjedodžbe za određeni aerodrom i izvješćivanje podnositelja zahtjeva o tome kako je utvrđeno u Prilogu II. i Prilogu III.;
 - (b) uvjetima za izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, privremeno ili trajno oduzimanje svjedodžbi aerodroma, svjedodžbi za organizacije odgovorne za rad aerodroma, uključujući operativna ograničenja povezana s posebnom konstrukcijom aerodroma kako je utvrđeno u Prilogu II. i Prilogu III.;
 - (c) uvjetima za rad aerodroma u skladu s bitnim zahtjevima iz Priloga V.a i, prema potrebi, iz Priloga V.b Uredbi (EZ) br. 216/2008 kako je utvrđeno u Prilogu IV.;
 - (d) odgovornostima imatelja svjedodžbi kako je utvrđeno u Prilogu III.;
 - (e) uvjetima za prihvaćanje i pretvorbu postojećih svjedodžbi aerodroma koje izdaju države članice;
 - (f) uvjetima za odluku da se ne dopuste izuzeća iz članka 4. stavka 3.b Uredbe (EZ) br. 216/2008, uključujući mjerila za aerodrome na kojima se obavlja prijevoz tereta, obavješćivanje o izuzetim aerodromima i pregled odobrenih izuzeća;
 - (g) uvjetima pod kojima su operacije zabranjene, ograničene ili koje podliježu određenim uvjetima u interesu sigurnosti kako je utvrđeno u Prilogu III.;
 - (h) određenim uvjetima i postupcima u vezi s izjavom pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci i nadzora nad njima iz stavka 2. točke (e) članka 8.a Uredbe (EZ) br. 216/2008 kako je utvrđeno u Prilogu II. i Prilogu III.;
2. Nadležna tijela uključena u izdavanje svjedodžbe i nadzor nad aerodromima, operatorima aerodroma i pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u Prilogu II.
3. Operatori aerodroma i pružatelji usluga upravljanja postupcima na stajanci moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u Prilogu III.
4. Operatori aerodroma moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u Prilogu IV.

▼B*Članak 2.***Definicije**

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „aerodrom” znači određeno područje (uključujući sve zgrade, instalacije i opremu) na zemlji ili na vodi na nepokretnoj strukturi, nepokretnoj strukturi uz obalu ili plutajućoj strukturi, namijenjeno u cijelosti ili djelomično za kretanje, slijetanje, uzlijetanje i boravak zrakoplova;
- (2) „avion” znači zrakoplov teži od zraka, pokretan motorom, koji uzgon u letu dobiva poglavito zbog aerodinamičnih reakcija na površinama koje u određenim uvjetima leta ostaju nepokretne;
- (3) „zrakoplov” znači naprava koja se održava u atmosferi zbog reakcija zraka, osim reakcija zraka u odnosu na Zemljinu površinu;
- (4) „stajanka” znači određeno područje namijenjeno za smještaj zrakoplova u svrhu ukrcaja i iskrcaja putnika, pošte ili tereta, za punjenje goriva, parkiranje ili održavanje;
- (5) „usluga upravljanja postupcima na stajanci” znači usluga upravljanja aktivnostima i kretanjem zrakoplova i vozila na stajanci;
- (6) „audit” znači sustavan, nezavisan i dokumentiran postupak dobivanja dokaza o nadzoru te njihova objektivna procjena, kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri su ispunjeni zahtjevi;
- (7) „uvjeti za izdavanje svjedodžbe” znači tehnički standardi koje donosi Agencija, u kojima se navode načini za dokazivanje usklađenosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, kojima se organizacija može koristiti za potrebe izdavanja svjedodžbe;
- (8) „nadležno tijelo” znači tijelo imenovano u svakoj državi članici s potrebnim ovlastima i nadležnostima za izdavanje svjedodžbe i nadzor nad aerodromima te i osoblje i organizacije koji su uključeni u te djelatnosti;
- (9) „stalni nadzor” znači poslovi koje nadležno tijelo u svakom trenutku obavlja za potrebe provedbe programa nadzora u svrhu provjere jesu li uvjeti pod kojima je svjedodžba bila izdana ispunjeni u razdoblju valjanosti svjedodžbe;
- (10) „dokument o prihvaćanju odstupanja i poduzetim mjerama” (DAAD) znači dokument koji izdaje nadležno tijelo s dokazima kojima se obrazlaže prihvaćanje odstupanja od uvjeta za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija;
- (11) „pregled” znači neovisno procjenjivanje s opažanjem i rasuđivanjem koje po potrebi prati mjerenje, ispitivanje ili kontroliranje radi provjere sukladnosti s primjenjivim zahtjevima;

▼ B

- (12) „kretanje” znači uzlijetanje ili slijetanje;
- (13) „prepreka” znači svi nepokretni (privremeni ili stalni) i pokretni objekti ili njihovi dijelovi koji:
- su smješteni na površini namijenjenoj za kretanje zrakoplova po tlu ili
 - nadvisuju definiranu površinu namijenjenu za zaštitu zrakoplova u letu ili
 - se nalaze izvan tih definiranih površina a koji su ocijenjeni kao opasni za zračnu plovību;
- (14) „površina ograničenja prepreka” znači površina kojom su definirane granice do kojih objekti mogu prodirati u zračni prostor;
- (15) „površina zaštite prepreka” znači površina namijenjena sustavu za pokazivanje kuta vizualnog prilaznja u kojoj predmeti ili produžeci postojećih predmeta nisu dopušteni osim ako je prema mišljenju odgovarajućeg nadležnog tijela novi dio ili produžetak zaštićen postojećim nepomičnim objektom;

*Članak 3.***Nadzor nad aerodromima**

1. Države članice moraju imenovati jednog ili više subjekata kao nadležno tijelo/nadležna tijela unutar odgovarajuće države članice s potrebnim ovlastima i nadležnostima za izdavanje svjedodžbe i nadzor nad aerodromima te i osoblje i organizacije koji su uključeni u te djelatnosti.
2. Nadležno tijelo neovisno je od operatora aerodroma i pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci. Ta se neovisnost postiže razdvajanjem među nadležnim tijelom i tim operatorima aerodroma te pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci, najmanje na funkcionalnoj razini. Države članice osiguravaju da nadležna tijela svoje ovlasti izvršavaju nepristrano i transparentno.
3. Ako država članica imenuje najmanje dva subjekta kao nadležno tijelo, potrebno je ispuniti sljedeće uvjete:
 - (a) svako nadležno tijelo odgovorno je za posebno određene zadaće i utvrđeno zemljopisno područje; i
 - (b) koordinacija se uspostavlja među tim tijelima kako bi se osigurao učinkovit nadzor nad svim aerodromima i operatorima aerodroma te pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci.
4. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo ima (nadležna tijela imaju) potrebne sposobnosti i resurse za ispunjavanje svojih zahtjeva na temelju ove Uredbe.
5. Države članice osiguravaju da osoblje nadležnog tijela ne obavlja aktivnosti nadzora kada postoji dokaz da bi to moglo izravno ili neizravno rezultirati sukobom interesa, posebno ako je u pitanju obiteljski ili financijski interes.

▼ B

6. Osoblje koje nadležno tijelo ovlasti za provođenje postupka izdavanja svjedodžbe i/ili nadzora, ovlašćuje se za obavljanje najmanje sljedećih zadaća:
- (a) pregled dokumentacije, podataka, postupaka i svih drugih materijala relevantnih za provođenje postupka izdavanja svjedodžbe i/ili nadzora;
 - (b) uzimanje preslika ili izvadaka iz takve dokumentacije, podataka, postupaka i drugog materijala;
 - (c) traženje usmenog obrazloženja na licu mjesta;
 - (d) ulazak na aerodrome, u odgovarajuće prostore, operativne površine ili druga odgovarajuća područja ili prijevozna sredstva;
 - (e) obavljanje audita, istraga, ispitivanja, vježbi, procjena, pregleda;
 - (f) poduzimanje ili pokretanje mjera za osiguranje provedbe, prema potrebi.
7. Zadaće iz stavka 6. provode se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom država članica.

*Članak 4.***Informacije Europskoj agenciji za sigurnost zračnog prometa**

U roku od tri mjeseca nakon stupanja na snagu ove Uredbe države članice moraju izvijestiti Europsku agenciju za sigurnost zračnog prometa („Agencija”) o nazivima, lokacijama, ICAO kodovima aerodroma i nazivima operatora aerodroma kao i o broju putnika i kretanjima tereta na aerodromima na koje se primjenjuju odredbe Uredbe (EZ) br. 216/2008 i ove Uredbe.

*Članak 5.***Izuzeca**

1. Države članice moraju izvijestiti Agenciju o odluci da odobre izuzeće u skladu s člankom 4. stavkom 3.b Uredbe (EZ) br. 216/2008 u roku od jednog mjeseca od donošenja odluke. Informacije proslijeđene Agenciji uključuju popis dotičnih aerodroma, naziv operatora aerodroma, broj putnika i kretanja tereta na aerodromu za odgovarajuću godinu.
2. Država članica jednom godišnje mora provjeriti podatke o prometu izuzetog aerodroma. Ako su podaci o prometu u posljednje tri uzastopne godine za takav aerodrom premašili podatke navedene u članku 4. stavku 3.b Uredbe (EZ) br. 216/2008, države članice izvješćuju Agenciju i opozivaju izuzeće.
3. Komisija može u svakome trenutku odlučiti da ne odobri izuzeće u sljedećim slučajevima:
 - (a) opći ciljevi u vezi za sigurnošću Uredbe (EZ) br. 216/2008 nisu ispunjeni;

▼B

(b) odgovarajući podaci o putnicima i teretu premašili su podatke posljednje tri uzastopne godine;

(c) ako izuzeće nije u skladu s odgovarajućim zakonodavstvom EU-a.

4. Ako je Komisija odlučila da izuzeće nije dopušteno, dotična država članica opoziva izuzeće.

*Članak 6.***Pretvorba svjedodžbi**

1. Svjedodžbe koje je nadležno tijelo izdalo prije 31. prosinca 2014. na temelju nacionalnih zakonodavstava ostaju valjane sve dok nisu izdane u skladu s ovim člankom odnosno najkasnije do 31. prosinca 2017.

2. Prije završetka razdoblja navedenog u stavku 1., nadležno tijelo izdaje svjedodžbe za aerodrome i operatore dotičnih aerodroma ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) osnovni uvjeti za izdavanje svjedodžbe za određeni aerodrom iz Priloga II. određeni su primjenom uvjeta za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija, uključujući sve slučajeve jednake razine sigurnosti i posebne uvjete koji su utvrđeni i dokumentirani;

(b) imatelj svjedodžbe dokazao je sukladnost s uvjetima za izdavanje svjedodžbe koji se razlikuju od nacionalnih zahtjeva na temelju kojih je izdana postojeća svjedodžba;

(c) imatelj svjedodžbe dokazao je sukladnost sa zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njenim provedbenim pravilima koji se primjenjuju na njegovu organizaciju i rad, a koji se razlikuju od nacionalnih zahtjeva na temelju kojih je izdana postojeća svjedodžba.

3. Iznimno od odredaba stavka 2. točke (b) nadležno tijelo može donijeti iznimku s obzirom na dokazivanje sukladnosti ako smatra da se dokazivanjem stvara prekomjeran ili nerazmjern napor.

4. Dokumentaciju u vezi s postupkom pretvorbe svjedodžbi nadležno tijelo mora čuvati najmanje pet godina

*Članak 7.***Odstupanja od uvjeta za izdavanje svjedodžbe**

1. Ako su ispunjeni sljedeći uvjeti, nadležno tijelo može do 31. prosinca 2024. prihvatiti zahtjeve za izdavanje svjedodžbe koja uključuje odstupanja od uvjeta za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija:

(a) odstupanja nisu okvalificirana kao slučaj jednake razine sigurnosti iz ADR.AR.C.020, ni kao slučaj posebnog uvjeta iz ADR.AR.C.025 Priloga II. ovoj Uredbi;

▼ B

- (b) odstupanja su postojala prije stupanja na snagu ove Uredbe;
- (c) odstupanja su u skladu s bitnim zahtjevima Priloga V.a Uredbi (EZ) br. 216/2008 i dopunjuju se, prema potrebi, mjerama ublažavanja i korektivnim mjerama;
- (d) dovršena je dodatna procjena sigurnosti za svako odstupanje.

2. Nadležno tijelo sjedinjuje dokaze koji pomažu u ispunjavanju uvjeta iz stavka 1. u dokumentu o prihvaćanju odstupanja i poduzetim mjerama (DAAD). DAAD se prilaže svjedodžbi. Nadležno tijelo utvrđuje razdoblje valjanosti DAAD-a.

3. Operator aerodroma i nadležno tijelo provjeravaju da se uvjeti iz stavka 1. nastavljaju ispunjavati. Ako to nije slučaj, DAAD se izmjenjuje, obustavlja ili povlači.

*Članak 8.***Zaštita okolice aerodroma**

1. Države članice moraju osigurati provedbu savjetovanja u vezi s utjecajem koji na sigurnost imaju konstrukcije koje se trebaju izgraditi unutar površina ograničenja prepreka i zaštitnih površina te ostalih površina povezanih s aerodromom.
2. Države članice moraju osigurati provedbu savjetovanja u vezi s utjecajem koji na sigurnost imaju konstrukcije koje se trebaju izgraditi izvan površina ograničenja prepreka i zaštitnih površina te ostalih površina povezanih s aerodromom, a koje premašuju visinu koju su utvrdile države članice.
3. Države članice moraju osigurati koordinaciju zaštite aerodroma smještenih blizu nacionalnih granica s drugim državama članicama.

*Članak 9.***Praćenje okolice aerodroma**

Države članice moraju osigurati provedbu savjetovanja u vezi s ljudskom aktivnošću i uporabom zemljišta kao što su:

- (a) svaki razvoj ili promjena uporabe zemljišta na području aerodroma;
- (b) svaki razvoj koji može prouzročiti stvaranje turbulencija izazvanih preprekama koje bi mogle biti opasne za operacije zrakoplova;
- (c) korištenje opasnih, zbujujućih i zavaravajućih svjetala;
- (d) zaslijepjenost prouzročena korištenjem visoko reflektirajućih površina;

▼B

- (e) stvaranje područja koja mogu potaknuti aktivnost divljih životinja štetnu za operacije zrakoplova;
- (f) izvori nevidljivog zračenja ili prisutnost pokretnih ili nepokretnih objekata koji mogu ometati ili negativno utjecati na učinkovitost zrakoplovnih komunikacijskih, navigacijskih i nadzornih sustava.

*Članak 10.***Upravljanje opasnošću od naleta životinja**

1. Države članice moraju osigurati da se opasnosti od naleta životinja procjenjuju kroz:
 - (a) uspostavu nacionalnog postupka za bilježenje naleta životinja na zrakoplov i izvješćivanje o njima;
 - (b) prikupljanjem informacija od operatora aerodroma, osoblja aerodroma i ostalih izvora o prisutnosti životinja koje predstavljaju moguću opasnost za operacije zrakoplova i
 - (c) kontinuiranom procjenom opasnosti od naleta životinja koju provodi nadležno osoblje.
2. Države članice moraju osigurati da se izvješća o naletima životinja prikupljaju i prosljeđuju ICAO-u kako bi bila uključena u bazu podataka informacijskog sustava ICAO o naletima ptica (IBIS).

*Članak 11.***Stupanje na snagu i primjena**

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetoga dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Nadležna tijela uključena u postupak izdavanja svjedodžbe i nadzor nad aerodromima, operatorima aerodroma i pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci moraju ispuniti zahtjeve utvrđene u Prilogu II. ovoj Uredbi prije 31. prosinca 2017.
3. Prilozi III. i IV. primjenjuju se na aerodrome sa svjedodžbom u skladu s člankom 6. od datuma izdavanja svjedodžbe.
4. Aerodromima čiji je postupak izdavanja svjedodžbe pokrenut prije 31. prosinca 2014., ali kojima svjedodžba nije izdana do tog datuma, svjedodžba se izdaje samo ako aerodromi ispunjavaju zahtjeve ove Uredbe.
5. Točka ADR.AR.C.050 i točka ADR.OR.B.060 priloga II. i III. ovoj Uredbi primjenjuju se od datuma stupanja na snagu provedbenih pravila u vezi s pružanjem usluga upravljanja postupcima na stajanci. Točka ADR.AR.A.015 Priloga II. i točka ADR.OR.A.015 Priloga III. primjenjuju se na pružatelje usluga upravljanja postupcima na stajanci od datuma stupanja na snagu provedbenih pravila u vezi s pružanjem usluga upravljanja postupcima na stajanci.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼B*PRILOG I.***Definicije izraza koji se koriste u prilogima II. do IV.**

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „prihvatljivi načini udovoljavanja (AMC)” znači neobvezujući standardi koje je Agencija prihvatila za opisivanje postupaka za uspostavu sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima;
- (2) „raspoloživa duljina za ubrzavanje i zaustavljanje (ASDA)” znači raspoloživa duljina za zalet plus duljina staze za zaustavljanje ako postoji;
- (3) „usluga aerodromske kontrole” znači usluga kontrole zračnog prometa (ATC) za aerodromski promet;
- (4) „oprema aerodroma” znači sva oprema, sredstva, pribor, softver ili dodatna oprema, koja se koristi ili se namjerava koristiti u izvođenju operacija zrakoplova na aerodromu;
- (5) „zrakoplovni podaci” znači zrakoplovne činjenice, koncepti ili upute predstavljene u obliku primjerenom za komunikaciju, tumačenje ili obradu;
- (6) „usluga zrakoplovnog informiranja” znači služba uspostavljena na određenom području pokrivenosti odgovorna za davanje zrakoplovnih informacija i podataka potrebnih za sigurnu, redovitu i učinkovitu zračnu plovību;

▼M4

- (6.a) „okružnica zrakoplovnih informacija (AIC)” znači obavijest koja sadržava informacije za koje nije potrebno kreirati *notice to airmen* (NOTAM) niti se uključuju u zbornik zrakoplovnih informacija (AIP), ali se odnose na sigurnost letenja, zračnu plovību, tehnička, administrativna ili zakonodavna pitanja;
- (6.b) „proizvod zrakoplovnih informacija” znači zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koje se stavljaju na raspolaganje kao skupovi digitalnih podataka ili u standardiziranom formatu na papiru ili elektroničkom mediju. Proizvodi zrakoplovnih informacija uključuju sljedeće:
 - AIP, uključujući izmjene i dodatke,
 - AIC,
 - zrakoplovne karte,
 - NOTAM,
 - digitalne skupove podataka;
- (6.c) „zbornik zrakoplovnih informacija (AIP)” znači publikacija koju izdaje tijelo države članice ili koja se izdaje uz dozvolu tog tijela, a sadržava zrakoplovne informacije trajnog karaktera bitne za sigurnost zračne plovību;

▼B

- (7) „usluge u zračnoj plovību” znači usluge zračnog prometa; komunikacijske usluge, usluge plovību i nadzora, meteorološke usluge za zračnu plovību i usluge zrakoplovnog informiranja;
- (8) „operativne usluge u zračnom prometu” znači različite usluge davanja letnih informacija, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge u zračnom prometu i usluge kontrole zračnog prometa (usluge oblasne, prilazne i aerodromske kontrole);
- (9) „usluga kontrole zračnog prometa (ATC)” znači usluga koja se pruža u svrhu:
 1. sprečavanja sudara:
 - između zrakoplova; i
 - između zrakoplova i prepreka na manevarskoj površini; i
 2. ubrzavanja i održavanja urednog toka zračnog prometa;

▼ B

- (10) „parkirališno mjesto zrakoplova” znači utvrđeno područje na stajanci namijenjeno potrebama parkiranja zrakoplova;
- (11) „staza za vožnju do parkirališnog mjesta” znači dio stajanke označen kao staza za vožnju isključivo namijenjen za prilaz zrakoplova parkirališnim mjestima;
- (12) „alternativni načini udovoljavanja” su oni koji pružaju alternativu postojećim prihvatljivim načinima udovoljavanja ili oni kojima se predlažu novi načini za uspostavu sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima za koje Agencija nije donijela povezane prihvatljive načine udovoljavanja;
- (13) „usluga uzbunjivanja” znači usluga predviđena za obavješćivanje odgovarajućih organizacija o zrakoplovu kojem je potrebna pomoć traženja i spašavanja te, prema potrebi, za pomaganje tim organizacijama;
- (14) „staza za vožnju na stajanci” znači dio sustava staza za vožnju na stajanci namijenjen osiguranju rute za vožnju po stajanci;
- (15) „čistina” znači određena pravokutna površina na kopnu ili vodi pod nadzorom nadležnog tijela, odabrana ili pripremljena kao prikladna površina iznad koje avion može izvesti dio svog početnog uspona do određene visine;

▼ M4

- (15.a) „onečišćena uzletno sletna staza” znači uzletno-sletna staza čija je površina (bilo u izoliranim dijelovima ili izvan njih) unutar korištene duljine i širine znatnim dijelom pokrivena jednom ili više tvari navedenih u deskriptorima površine uzletno-sletne staze;

▼ B

- (16) „opasna roba” znači predmeti ili tvari koji mogu predstavljati rizik za zdravlje, sigurnost, imovinu ili okoliš i koji se nalaze na popisu opasnih roba u Tehničkim instrukcijama ili su klasificirani u skladu s tim uputama;
- (17) „kvaliteta podataka” znači stupanj ili razina pouzdanosti da dobiveni podaci ispunjavaju zahtjeve korisnika u pogledu točnosti, rezolucije i cjelovitosti;

▼ M4

- (17.a) „skup podataka” znači zbirka podataka koja se može identificirati;

▼ B

- (18) „objavljene duljine” znači:
- „raspoloživa duljina za zalet (TORA)”;
 - „raspoloživa duljina za uzlijetanje (TODA)”;
 - „raspoloživa duljina za ubrzavanje i zaustavljanje (ASDA)”;
 - „raspoloživa duljina za slijetanje (LDA)”;

▼ M4

- (18.a) „suha”, u odnosu na stanje uzletno-sletne staze, znači da površina uzletno-sletne staze nije vidljivo vlažna niti je onečišćena unutar područja koje je predviđeno za uporabu;

▼ B

- (19) „usluga letnih informacija” znači usluga koja je predviđena za davanje savjeta i informacija korisnih za sigurno i učinkovito izvođenje letova;

▼ M4

- (19.a) „strani predmet (FOD)” znači neživi predmet na operativnoj površini koji nema operativnu ni zrakoplovnu funkciju, a predstavlja potencijalnu opasnost za operacije zrakoplova;

▼ B

- (20) „načela ljudskih čimbenika” znači načela koja se primjenjuju u zrakoplovnom projektiranju, postupku izdavanja svjedodžbe, obuci, operacijama i održavanju u cilju postizanja sigurnog međuodnosa čovjeka i drugih dijelova sustava, uzimajući u obzir aspekt ljudske izvedbe;
- (21) „ljudska izvedba” znači ljudske mogućnosti i ograničenja koja imaju utjecaj na sigurnost i učinkovitost zrakoplovnih operacija;

▼ M2

- (22) „instrumentalna uzletno-sletna staza” znači jedna od sljedećih vrsta uzletno-sletnih staza namijenjenih operacijama zrakoplova utemeljenima na instrumentalnom prilaženju:
1. „uzletno-sletna staza za neprecizno prilaženje”: uzletno-sletna staza opremljena vizualnim sredstvima i barem jednim nevizualnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na temelju operacije instrumentalnog prilaženja tipa A;
 2. „uzletno-sletna staza za precizno prilaženje kategorije I.”: uzletno-sletna staza opremljena vizualnim sredstvima i barem jednim nevizualnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na temelju operacije instrumentalnog prilaženja tipa B kategorije I.;
 3. „uzletno-sletna staza za precizno prilaženje kategorije II.”: uzletno-sletna staza opremljena vizualnim sredstvima i barem jednim nevizualnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na temelju operacije instrumentalnog prilaženja tipa B kategorije II.;
 4. „uzletno-sletna staza za precizno prilaženje kategorije III.” uzletno-sletna staza opremljena vizualnim sredstvima i barem jednim nevizualnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na temelju operacije instrumentalnog prilaženja tipa B kategorije III.A, III.B ili III.C na i uzduž uzletno-sletne staze;

▼ B

- (23) „cjelovitost” znači stupanj cjelovitosti zrakoplovnog podatka koji jamči da zrakoplovni podatak i njegova vrijednost nisu izgubljeni ili izmijenjeni od trenutka njegova nastanka ili ovlaštene nadopune;
- (24) „raspoloživa duljina za slijetanje (LDA)” znači duljina uzletno-sletne staze koja je iskazana kao raspoloživa i prikladna za kretanje po tlu aviona u slijetanju;

▼ M4

- (24.a) „pouzdanost sustava osvjetljenja” znači vjerojatnost da cjelokupni sustav radi u okviru dopuštenih odstupanja i da je upotrebljiv za operativne svrhe;
- (24.b) „oznake lokacije” znači najnovije izdanje „Oznaka lokacije” (Doc 7910) koje je na snazi, koje je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo;

▼ B

- (25) „postupci pri smanjenoj vidljivosti” znači postupci koji se primjenjuju na aerodromu za osiguravanje sigurnih operacija tijekom prilaženja kategorije niže od standardne kategorije I., kategorije koja nije standardna kategorija II., prilaženja kategorije II. i III. i uzlijetanja pri smanjenoj vidljivosti;
- (26) „uzlijetanje pri smanjenoj vidljivosti (LVTO)” znači uzlijetanje pri vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze (RVR) manjoj od 400 m, ali ne manjom od 75 m;
- (27) „operacija kategorije niže od standardne kategorije I.” znači operacija instrumentalnog prilaženja i slijetanja kategorije I. uporabom visine odluke (DH) kategorije I. pri vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze (RVR) manjoj od vidljivosti koja bi uobičajeno bila povezana s primjenjivom visinom odluke, ali ne manjom od 400 m;

▼ B

- (28) „manevarska površina” znači dio aerodroma (osim stajanke) određen za uzlijetanje, slijetanje i kretanje zrakoplova;
- (29) „meteorološke usluge” znači uređaji i usluge koje zrakoplovima osiguravaju meteorološke prognoze, izvještaje i opažanja, kao i sve druge meteorološke informacije i podatke koje države osiguravaju u svrhu korištenja u zrakoplovstvu;
- (30) „označivač” znači predmet postavljen iznad razine tla u cilju upozorenja na prepreku ili označavanja granice;
- (31) „oznaka” znači simbol ili skupina simbola izvedena na operativnoj površini s ciljem jasnog isticanja zrakoplovnih informacija;
- (32) „operativna površina” znači dio aerodroma određen za uzlijetanje, slijetanje i vožnju zrakoplova koji se sastoji od manevarske površine i stajanke/stajanka;
- (33) „usluge u zračnoj plovidbi” znači uređaji i usluge koji zrakoplovima daju informacije o položaju i vremenu;
- (34) „neinstrumentalna uzletno-sletna staza” znači uzletno-sletna staza namijenjena za operaciju zrakoplova utemeljenu na postupcima vizualnog prilaznja;

▼ M4

- (34.a) „*notice to airmen* (NOTAM)” znači obavijest koja se distribuira telekomunikacijski i koja sadržava informacije u vezi s uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;
- (34.b) „kôd NOTAM-a” znači kôd koji se nalazi u najnovijem izdanju dokumenta „Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi ICAO-a (*Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes*)” (PANS ABC – Doc 8400) koji je na snazi, koji je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo;

▼ B

- (35) „operacija kategorije koja nije standardna kategorija II.” znači operacija preciznog instrumentalnog prilaznja i slijetanja pomoću ILS-a ili MLS-a kada nisu na raspolaganju neki ili svi elementi sustava svjetala za precizno prilaznje kategorije II. i uz:
- visinu odluke (DH) nižu od 200 ft, ali ne nižu od 100 ft; i
 - vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (RVR) ne manju od 350 m;
- (36) „ciklus planiranja nadzora” znači vremensko razdoblje u kojem se provjerava stalna sukladnost;
- (37) „brza izlazna staza za vožnju” znači staza za vožnju koja je pod ostrim kutom povezana s uzletno-sletnom stazom te projektirana na način da avionu koji slijeće omogućuje skretanje pri brzinama većim od brzina koje se postižu na drugim izlaznim stazama za vožnju pri čemu se smanjuje vrijeme zauzimanja uzletno-sletne staze;
- (38) „uzletno-sletna staza” znači točno određena pravokutna površina na aerodromu na zemlji namijenjena za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova;

▼ M4

- (38.a) „matrica za procjenu stanja uzletno-sletne staze (RCAM)” znači matrica koja omogućuje procjenu za dodjelu kôda stanja uzletno-sletne staze (RWYCC) s pomoću skupa zapažanja o uvjetima na površini uzletno-sletne staze i izvješća pilota o kočenju;

▼ **M4**

- (38.b) „kôd stanja površine uzletno-sletne staze (RWYCC)” znači broj koji se koristi u izvješću o stanju uzletno-sletne staze (RCR), a opisuje učinak stanja uzletno-sletne staze na sposobnost usporavanja i lateralnu kontrolu zrakoplova;
- (38.c) „izvješće o stanju uzletno-sletne staze (RCR)” znači sveobuhvatno standardizirano izvješće o stanju površine uzletno-sletne staze i posljedičnom učinku na performanse aviona u slijetanju i polijetanju, opisano oznakom stanja uzletno-sletne staze;
- (38.d) „sigurnosna površina kraja uzletno-sletne staze (RESA)” znači površina simetrična u odnosu na središnju crtu uzletno-sletne staze, a koja se nastavlja na kraj osnovne staze uzletno sletne staze, prije svega namijenjena smanjenju rizika oštećenja zrakoplova u slučaju da sleti ispred ili se zaustavi iza površine uzletno sletne staze;
- (38.e) „pozicija za čekanje” znači označena pozicija za zaštitu uzletno-sletne staze, površina ograničena prepreka ili kritična ili osjetljiva zona sustava za instrumentalno slijetanje (ILS) ili mikrovalnog sustava slijetanja (MLS) na kojoj se zrakoplovi u vožnji po tlu i vozila moraju zaustaviti i čekati, osim ako im aerodromski kontrolni toranj ne da drukčije odobrenje;
- (38.f) ‚osnovna staza uzletno-sletne staze’ znači definirano područje koje uključuje uzletno-sletnu stazu i stazu za zaustavljanje, ako postoji, i predviđena je za:
- (a) smanjivanje rizika od oštećenja zrakoplova koji izlete s uzletno-sletne staze;
 - (b) zaštitu zrakoplova koji lete iznad nje tijekom operacija uzlijetanja ili slijetanja;
- (38.g) stanje površine uzletno-sletne staze’ znači opis stanja površine uzletno-sletne staze koji se koristi u RCR-u i služi kao temelj za određivanje RWYCC-a za svrhe performansi aviona;
- (38.h) ‚deskriptori površine uzletno-sletne staze’ znači jedna od sljedećih stvari na površini uzletno-sletne staze:
- (a) zbijeni snijeg: snijeg koji je zbijen u čvrstu masu takvu da gume aviona, pri radnim tlakovima i opterećenjima, voze po njezinoj površini a da je pri tome više ne zbijaju u znatnoj mjeri niti stvaraju kolotečine;
 - (b) suhi snijeg: snijeg od kojeg se ne može lako napraviti gruda;
 - (c) mraz: kristali leda koji se stvaraju na površini, a potječu od vlage u zraku čija je temperatura jednaka točki smrzavanja ili niža; razlika između mraza i leda je u tome što se kristali mraza formiraju neovisno jedan o drugome i stoga imaju strukturu koja je više u obliku granula;
 - (d) led: smrznuta voda ili zbijeni snijeg koji se pretvorio u led u hladnim i suhim uvjetima;
 - (e) bljuzgavica: snijeg koji je toliko zasićen vodom da se voda cijedi ako ga se uzme u ruku, ili će prskati uokolo ako se na njega snažnije zakorači;
 - (f) stajaća voda: voda dublja od 3 mm;
 - (g) mokri led: led na čijoj je površini voda ili led koji se topi;
 - (h) mokri snijeg: snijeg koji sadržava dovoljno vode da je moguće napraviti dobro zbijenu, čvrstu grudu iz koje se ne cijedi voda;

▼ B

- (39) „vrsta uzletno-sletne staze” znači instrumentalna uzletno-sletna staza ili neinstrumentalna uzletno-sletna staza;
- (40) „vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (RVR)” znači raspon u kojem pilot zrakoplova na središnjoj crti uzletno-sletne staze može vidjeti oznake površine uzletno-sletne staze ili svjetla koja oertavaju uzletno-sletnu stazu ili određuju njezinu središnju crtu;
- (41) „sustav upravljanja sigurnošću” znači sustavni pristup upravljanju sigurnošću uključujući potrebni organizacijski ustroj, odgovornosti, politike i postupke;

▼ M4

- (41.a) „skliska mokra uzletno-sletna staza” znači mokra uzletno-sletna staza za koju je utvrđeno da je koeficijent trenja smanjen na znatnom dijelu;
- (41.b) „SNOWTAM” znači:
- (a) od 7. siječnja 2021. do 12. kolovoza 2021., posebno izdanje NOTAM-a kojim se, u posebnom formatu, obavješćuje o opasnim uvjetima uzrokovanim prisutnošću na operativnoj površini snijega, leda, bljuzgavice ili stajace vode sa snijegom, bljuzgavicom ili ledom i o prestanku takvih uvjeta;
- (b) s učinkom od 12. kolovoza 2021., posebno izdanje NOTAM-a u standardnom formatu, a koje sadržava izvješće o stanju površine kojim se obavješćuje o uvjetima uzrokovanim prisutnošću na operativnoj površini snijega, leda, bljuzgavice, mraza ili vode sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili mrazom i o prestanku takvih uvjeta;
- (41.c) „posebno pripremljena zimska uzletno-sletna staza” znači uzletno-sletna staza suhog zamrznutog sloja na površini nastalog od zbijenog snijega ili leda ili oboje, posuta pijeskom ili sitnim šljunkom ili mehanički obrađena radi povećanja trenja;

▼ B

- (42) „staza za zaustavljanje” znači određena površina pravokutnog oblika na zemlji na kraju raspoloživog dijela uzletno staze namijenjena za zaustavljanje zrakoplova u slučaju odustajanja od uzlijetanja;
- (43) „raspoloživa duljina za uzlijetanje (TODA)” znači raspoloživa duljina za zalet plus duljina čistine ako postoji;
- (44) „raspoloživa duljina za zalet (TORA)” znači duljina uzletno-sletne staze koja je objavljena kao raspoloživa i prikladna za zalet aviona kod uzlijetanja;
- (45) „staza za vožnju” znači određena površina na aerodromu na zemlji namijenjena za vožnju zrakoplova i međusobnom povezivanju drugih dijelova aerodroma, uključujući:
- stazu za vožnju do parkirališnog mjesta,
 - stazu za vožnju na stajanci,
 - brzu izlaznu stazu za vožnju;
- (46) „Tehničke instrukcije” znači zadnje važeće izdanje Tehničkih instrukcija za siguran prijevoz opasnih roba zrakom (Dokument 9284-AN/905), uključujući dopune i dodatke, koje je odobrila i objavila Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva;

▼ M4

- (47) „uvjeti svjedodžbe” znači sljedeće:
- oznake lokacije prema ICAO-u,
 - uvjeti za rad (VFR/IFR, dan/noć),
 - operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim uzletno-sletnim stazama,
 - uzletno-sletna staza,
 - objavljene duljine,
 - vrste uzletno-sletnih staza i prilazi,
 - referentni kôd aerodroma,
 - opseg operacija zrakoplova s višim referentnim kodom aerodroma,
 - pružanje usluga upravljanja postupcima na stajanci (da/ne),
 - spasilačko-vatrogasna kategorija aerodroma;

▼ M2

- (47.a) „operacija instrumentalnog prilaženja tipa A” znači operacija instrumentalnog prilaženja s minimalnom visinom snižavanja ili visinom odluke 75 m (250 ft) ili višom;
- (47.b) „operacija instrumentalnog prilaženja tipa B” znači operacija instrumentalnog prilaženja s visinom odluke nižom od 75 m (250 ft); Operacije instrumentalnog prilaženja tipa B razvrstavaju se na sljedeći način:
1. Kategorija I. (CAT I): visina odluke viša od 60 m (200 ft) te vidljivost veća od 800 m ili vidljivost uzduž uzletno-sletne staze veća od 550 m;
 2. Kategorija II. (CAT II): visina odluke niža od 60 m (200 ft), ali viša od 30 m (100 ft) te vidljivost uzduž uzletno-sletne staze veća od 300 m;
 3. Kategorija III.A (CAT IIIA): visina odluke niža od 30 m (100 ft) ili bez visine odluke i vidljivost uzduž uzletno-sletne staze veća od 175 m;
 4. Kategorija III.B (CAT IIIB): visina odluke niža od 15 m (50 ft) ili bez visine odluke i vidljivost uzduž uzletno-sletne staze manja od 175 m, ali veća od 50 m;
 5. Kategorija III.C (CAT IIIC): bez visine odluke i bez ograničenja vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze;

▼ M4

- (48) „vizualna sredstva” znači pokazatelji i signalni uređaji, oznake, svjetla, znakovi i označivači ili njihove kombinacije;
- (49) „mokra uzletno-sletna staza” znači uzletno-sletna staza čija je površina vidljivo vlažna ili prekrivena slojem vode od najviše 3 mm unutar područja koje je predviđeno za uporabu.

*PRILOG II.***Zahtjevi za tijela — Aerodromi (Part ADR.AR)**

PODODJELJAK A — OPĆI ZAHTJEVI (ADR.AR.A)

ADR.AR.A.001 Područje primjene

Ovim Prilogom utvrđuju se zahtjevi za nadležna tijela uključena u postupak izdavanja svjedodžbe i nadzor nad aerodromima, operatorima aerodroma i pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci.

ADR.AR.A.005 Nadležno tijelo

Nadležno tijelo koje imenuje država članica u kojoj se aerodrom nalazi odgovorno je za:

- (a) izdavanje svjedodžbe i nadzor nad aerodromima i operatorima aerodroma;
- (b) nadzor nad pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci.

ADR.AR.A.010 Dokumentacija za nadzor

- (a) Nadležno tijelo osigurava odgovarajućem osoblju sve relevantne zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente kako bi im se omogućilo obavljanje njihovih zadaća i izvršavanje njihovih odgovornosti.
- (b) Nadležno tijelo stavlja na raspolaganje operatorima aerodroma i drugim zainteresiranim stranama zakonodavne akte, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente kako bi se olakšala njihova sukladnost s primjenjivim zahtjevima.

ADR.AR.A.015 Načini udovoljavanja

- (a) Agencija izrađuje prihvatljive načine udovoljavanja (AMC) koji se mogu koristiti za utvrđivanje sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima. Ako su ispunjeni prihvatljivi načini udovoljavanja, ispunjeni su i povezani zahtjevi provedbenih pravila.
- (b) Za utvrđivanje sukladnosti s provedbenim pravilima mogu se koristiti alternativni načini udovoljavanja.
- (c) Nadležno tijelo uspostavlja sustav kako bi dosljedno procijenilo omogućuju li alternativni načini udovoljavanja koje koristi ono samo, operatori aerodroma ili pružatelji usluga upravljanja postupcima na stajanci koji su pod njegovim nadzorom, za usklađivanje s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima.
- (d) Nadležno tijelo procjenjuje sve alternativne načine udovoljavanja koje predloži operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci u skladu s ADR.AR.A.015, analiziranjem predložene dokumentacije i, ako se to smatra potrebnim, provođenjem pregleda operatora aerodroma, aerodroma ili pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci.

Ako nadležno tijelo utvrdi da su alternativni načini udovoljavanja koje predloži operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci u skladu s provedbenim pravilima, bez odgode:

- (1) obavješćuje podnositelja zahtjeva da se alternativni načini udovoljavanja mogu provesti i, prema potrebi, u skladu s tim mijenja svjedodžbu ili odobrenje podnositelja zahtjeva;

▼ B

- (2) obavješćuje Agenciju o njihovom sadržaju, uključujući preslike relevantne dokumentacije;
 - (3) obavješćuje druge države članice o prihvaćenim alternativnim načinima udovoljavanja; i
 - (4) prema potrebi, obavješćuje druge aerodrome sa svjedodžbom koji se nalaze u državi članici nadležnog tijela.
- (e) Ako samo nadležno tijelo koristi alternativne načine udovoljavanja za postizanje sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, ono:
- (1) ih stavlja na raspolaganje operatorima aerodroma i pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci koji su pod njezinim nadzorom; i
 - (2) bez odgode obavješćuje Agenciju.

Nadležno tijelo dostavlja Agenciji potpuni opis alternativnih načina udovoljavanja, uključujući sve izmjene postupaka koje mogu biti relevantne, kao i procjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi provedbenih pravila.

ADR.AR.A.025 Obavješćivanje Agencije

- (a) Nadležno tijelo bez odgode obavješćuje Agenciju u slučaju svih značajnih problema u vezi s provedbom Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinih provedbenih pravila.
- (b) Nadležno tijelo dostavlja Agenciji informacije značajne za sigurnost koje proizlaze iz izvješća o događajima koje je primilo.

ADR.AR.A.030 Žurni odgovor na problem vezan za sigurnost

- (a) Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, nadležno tijelo provodi sustav za odgovarajuće prikupljanje, analizu i širenje informacija u vezi sa sigurnošću.
- (b) Agencija uvodi sustav za odgovarajuću analizu svih primljenih relevantnih informacija u vezi sa sigurnošću te bez odgode državama članicama i Komisiji pruža sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje treba poduzeti, potrebne kako bi na pravovremen način reagirali na problem vezan za sigurnost koji uključuje aerodrome, operatore aerodroma i pružatelje usluga upravljanja postupcima na stajanci koji podliježu Uredbi (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima.
- (c) Po primitku informacija iz točaka (a) i (b), nadležno tijelo poduzima odgovarajuće mjere za rješavanje problema vezanog za sigurnost, uključujući izdavanje sigurnosnih direktiva u skladu s ADR.AR.A.040.
- (d) O mjerama poduzetim u skladu s točkom (c) odmah se obavješćuju operatori aerodroma ili pružatelji usluga upravljanja postupcima na stajanci koji se u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima moraju uskladiti s njima. Nadležno tijelo o tim mjerama također obavješćuje Agenciju i, ako je potrebna zajednička radnja, druge uključene države članice.

⁽¹⁾ SL L 167, 4.7.2003., str. 23.

▼ B**ADR.AR.A.040 Sigurnosne direktive**

- (a) Nadležno tijelo izdaje sigurnosnu direktivu ako je utvrdilo postojanje nesigurnih uvjeta kojima se zahtijeva djelovanje bez odlaganja, uključujući dokazivanje usklađenosti sa svim izmijenjenim ili dodatnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje je utvrdila Agencija, a koje nadležno tijelo smatra potrebnima.
- (b) Sigurnosna direktiva, po potrebi, prosljeđuje se operatorima aerodroma ili uključenim pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci i sadrži barem sljedeće podatke:
- (1) opis nesigurnih uvjeta;
 - (2) opis pogođene konstrukcije, opreme ili operacije;
 - (3) zahtijevane mjere i njihovo obrazloženje, uključujući izmijenjene ili dodatne uvjete za izdavanje svjedodžbe koje je potrebno ispuniti;
 - (4) rok za usklađivanje s traženim mjerama; i
 - (5) datum stupanja na snagu.
- (c) Nadležno tijelo prosljeđuje Agenciji presliku sigurnosne direktive.
- (d) Nadležno tijelo provjerava sukladnost operatora aerodroma i pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci s primjenjivim sigurnosnim direktivama.

PODODJELJAK B — UPRAVLJANJE (ADR.AR.B)**ADR.AR.B.005 Sustav upravljanja**

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja i održava sustav upravljanja koji uključuje najmanje:
- (1) dokumentirane politike i postupke za opisivanje njegove organizacije, načina i metoda za postizanje sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima. Postupci se dopunjuju i unutar tog nadležnog tijela služe kao osnovna radna dokumentacija za sve povezane zadaće;
 - (2) dovoljan broj osoblja, uključujući inspektore aerodroma, za obavljanje svojih zadaća i ispunjavanje svojih odgovornosti. Takvo osoblje mora biti osposobljeno za obavljanje zadaća koje su im dodijeljene i mora imati potrebno znanje, iskustvo te početno osposobljavanje, praktično osposobljavanje na radnome mjestu i obnovljeno osposobljavanje kako bi se osigurala stalna stručnost. Mora postojati sustav za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se osiguralo pravilno obavljanje svih povezanih zadaća;
 - (3) odgovarajuću opremu i uredski prostor za obavljanje dodijeljenih zadaća;
 - (4) formalni proces za praćenje sukladnosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima i primjerenosti postupaka, uključujući uspostavljanje postupka internog audita i postupka upravljanja sigurnosnim rizicima.
- (b) Nadležno tijelo za svako područje djelatnosti, uključujući sustav upravljanja, imenuje jednu ili više osoba s ukupnom odgovornošću za upravljanje relevantnom zadaćom (relevantnim zadaćama).

▼ B

- (c) Nadležno tijelo uspostavlja postupke za sudjelovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoć drugih uključenih nadležnih tijela.

ADR.AR.B.010 Dodjela zadaća kvalificiranim subjektima

- (a) Države članice dodjeljuju zadaće povezane s pokretanjem postupka izdavanja svjedodžbe ili stalnim nadzorom osoba ili organizacija koje podliježu Uredbi (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, samo kvalificiranim subjektima. Pri dodjeljivanju zadaća, nadležno tijelo osigurava:

- (1) uspostavljanje sustava za početnu i kontinuiranu procjenu sukladnosti kvalificiranog subjekta s Prilogom V. Uredbi (EZ) br. 216/2008;

ovaj sustav i rezultati procjene moraju se dokumentirati;

- (2) da je sklopljen dokumentirani sporazum s kvalificiranim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućoj upravnoj razini, u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:

- i. zadaće koje se moraju obaviti;
- ii. izjave, izvješća i evidencije koji se moraju osigurati;
- iii. tehnički uvjeti koji se moraju ispuniti pri obavljanju takvih zadaća;
- iv. povezana područja odgovornosti i
- v. zaštita koja se osigurava za informacije dobivene pri obavljanju takvih zadaća.

- (b) Nadležno tijelo osigurava da postupak internog audita i postupak upravljanja sigurnosnim rizikom koji se zahtijevaju stavkom ADR.AR.B.005 točkom (a) podtočkom 4. obuhvaćaju sve zadaće u postupku izdavanja svjedodžbe ili stalnog nadzora koje se obavljaju u njegovo ime.

ADR.AR.B.015 Promjene u sustavu upravljanja

- (a) Nadležno tijelo mora imati uspostavljen sustav za utvrđivanje promjena koje utječu na njegovu sposobnost obavljanja svojih zadaća i izvršavanje svojih odgovornosti kako je određeno u Uredbi (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima. Ovaj sustav mu omogućuje poduzimanje mjera, po potrebi, kojima se osigurava da njegov sustav upravljanja ostane odgovarajući i učinkovit.
- (b) Nadležno tijelo pravovremeno ažurira svoj sustav upravljanja u skladu sa svakom izmjenom Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravila kako bi se osigurala učinkovita provedba.
- (c) Nadležno tijelo obavješćuje Agenciju o promjenama koje utječu na njegovu sposobnost obavljanja zadaća i na izvršavanje svojih odgovornosti kako je određeno u Uredbi (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima.

ADR.AR.B.020 Vođenje evidencije

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav vođenja evidencije kojim se osigurava odgovarajuće pohranjivanje, dostupnost i pouzdana sljedivost:

- (1) dokumentiranih politika i postupaka sustava upravljanja;

▼ B

- (2) osposobljavanja, osposobljenosti i ovlaštenja svog osoblja;
 - (3) dodjeljivanja zadaća kvalificiranim subjektima, obuhvaćajući elemente koji se zahtijevaju stavkom ADR.AR.B.010, kao i detalji o dodijeljenim zadaćama;
 - (4) postupka izdavanja svjedodžbe i stalnoga nadzora nad aerodromima i operatorima aerodroma;
 - (5) postupka izjavljivanja i stalnog nadzora nad pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci;
 - (6) dokumentacije u vezi s jednakom razinom sigurnosti i posebnim uvjetima sadržanim u osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu i dokumentu o prihvaćanju odstupanja i potrebnim mjerama (DAAD);
 - (7) ocjenjivanja i obavješćivanja Agencije o alternativnim načinima udovoljavanja koje su predložili operatori aerodroma i pružatelji usluga upravljanja postupcima na stajanci te procjene alternativnih načina udovoljavanja koje koristi nadležno tijelo;
 - (8) nesukladnosti, korektivnih mjera i datuma provedbe mjere i opažanja;
 - (9) poduzetih provedbenih mjera;
 - (10) informacija u vezi sa sigurnošću i naknadnih radnja (*follow-up measures*);
 - (11) korištenja odredaba o fleksibilnosti u skladu s člankom 14. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (b) Nadležno tijelo održava popis svih svjedodžbi koje je izdalo i izjava koje je primilo.
- (c) Evidencije povezane s izdavanjem svjedodžbe aerodroma i operatora aerodroma ili izjavom pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci čuvaju se, po potrebi, do isteka valjanosti svjedodžbe ili izjave.
- (d) Evidencije povezane s točkama (a)(1) do (a)(3) i točkama (a)(7) do (a)(11) čuvaju se najmanje pet godina, ovisno o važećem zakonu o zaštiti podataka.

**PODODJELJAK C — NADZOR, IZDAVANJE SVJEDODŽBE I PROVEDBA
(ADR.AR.C)**

ADR.AR.C.005 Nadzor

- (a) Nadležno tijelo provjerava:
- (1) sukladnost s osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu i zahtjevima koji se primjenjuju na aerodrome i operatore aerodroma prije nego što se izda odobrenje ili svjedodžba;
 - (2) trajnu sukladnost s osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu i zahtjevima koji se primjenjuju na aerodrome i operatore aerodroma ili pružatelje usluga upravljanja postupcima na stajanci koji su obvezni dati izjavu; i
 - (3) provedbu odgovarajućih sigurnosnih mjera kako je određeno u ADR.AR.A.030 točkama (c) i (d).

▼ B

- (b) Ta provjera:
- (1) podržana je dokumentacijom koja je posebno namijenjena kako bi se osoblju odgovornom za nadzor sigurnosti dale smjernice za obavljanje svojih funkcija;
 - (2) pruža uključenim operatorima aerodroma i pružateljima usluga upravljanja postupcima na stajanci rezultate aktivnosti nadzora sigurnosti;
 - (3) temelji se, po potrebi, na auditima i pregledima, uključujući nenajavljene preglede i
 - (4) pruža nadležnom tijelu dokaze potrebne u slučaju zahtijevanja daljnjih mjera, uključujući mjere predviđene stavkom ADR.AR.C.055.
- (c) Opseg nadzora uzima u obzir rezultate aktivnosti prošlog nadzora i utvrđene prioritete u vezi sa sigurnošću.
- (d) Nadležno tijelo prikuplja i obrađuje sve informacije koje smatra korisnima za nadzor, uključujući nenajavljene preglede, po potrebi.
- (e) U okviru svojih nadzornih ovlasti nadležno tijelo može odlučiti da zatraži prethodno odobrenje za sve prepreke, građevine i druge aktivnosti unutar područja koje prati operator aerodroma u skladu sa stavkom ADR.OPS.B.075, a koje bi mogle ugroziti sigurnost i štetno utjecati na rad aerodroma.

ADR.AR.C.010 Program nadzora

- (a) Nadležno tijelo za sve operatore aerodroma i pružatelje usluga upravljanja postupcima na stajanci koji prijavljuju svoju aktivnost nadležnom tijelu:
- (1) uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene aktivnosti nadzora zahtijevane stavkom ADR.AR.C.005;
 - (2) primjenjuje odgovarajući ciklus planiranja nadzora koji nije duži od 48 mjeseci.
- (b) Program nadzora u svakom ciklusu planiranja nadzora uključuje audite i preglede, uključujući, prema potrebi, nenajavljene preglede.
- (c) Program nadzora i ciklus planiranja odražavaju razinu sigurnosti operatora aerodroma i izloženost riziku samog aerodroma.
- (d) Program nadzora uključuje evidencije datuma kada se auditi i pregledi trebaju održati i datuma kada su auditi i pregledi održani.

ADR.AR.C.015 Pokretanje postupka izdavanja svjedodžbe

- (a) Nakon zaprimanja zahtjeva za pokretanje postupka izdavanja svjedodžbe, nadležno tijelo procjenjuje zahtjev i provjerava sukladnost s primjenjivim zahtjevima.
- (b) U slučaju postojećeg aerodroma, nadležno tijelo propisuje uvjete pod kojima operator aerodroma može raditi tijekom trajanja postupka izdavanja svjedodžbe, osim ako nadležno tijelo odluči da rad aerodroma treba privremeno obustaviti. Nadležno tijelo mora obavijestiti operatora aerodroma o očekivanom rasporedu u vezi s postupkom izdavanja svjedodžbe i okončava postupak u najkraćem izvedivom roku.

▼B

- (c) Nadležno tijelo određuje osnovne uvjete za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu te o tome izvješćuje podnositelja zahtjeva u skladu sa stavkom ADR.AR.C.020.

ADR.AR.C.020 Osnovni uvjeti za izdavanje svjedodžbe

Nadležno tijelo određuje osnovne uvjete za izdavanje svjedodžbe i izvješćuje podnositelja zahtjeva o tome, a koja sadržava:

- (a) uvjete za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija, a koje nadležno tijelo smatra primjenjivim na projektiranje i vrstu operacije aerodroma i koje su na snazi na dan podnošenja zahtjeva za tu svjedodžbu osim ako:
- (1) podnositelj zahtjeva odluči prihvatiti izmjene koje stupaju na snagu kasnije; ili
 - (2) nadležno tijelo smatra da je potrebno uvažiti izmjene koje stupaju na snagu kasnije;
- (b) sve odredbe za koje je nadležno tijelo prihvatilo jednaku razinu sigurnosti, a koje je podnositelj zahtjeva dužan dokazati; i
- (c) svi posebni uvjeti propisani u skladu sa stavkom ADR.AR.C.025, a koje nadležno tijelo smatra potrebnima za uključivanje u osnovne uvjete za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu.

ADR.AR.C.025 Posebni uvjeti

- (a) Nadležno tijelo propisuje iscrpne tehničke specifikacije za aerodrom, pod nazivom posebni uvjeti, ako su odgovarajući uvjeti za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija iz stavka ADR.AR.C.020 točke (a) nezadovoljavajući ili neprimjereni za osiguranje usklađenosti s bitnim zahtjevima iz Priloga V.a Uredbi (EZ) br. 216/2008 zbog toga što:
- (1) uvjete za izdavanje svjedodžbe nije moguće ispuniti zbog fizičkih, topografskih ili sličnih ograničenja u vezi s položajem aerodroma;
 - (2) aerodrom ima nove ili neuobičajene konstrukcijske značajke; ili
 - (3) iskustvo s radom tog aerodroma ili radom drugih aerodromima koji imaju slične konstrukcijske značajke pokazalo je da bi sigurnost mogla biti ugrožena.
- (b) Posebni uvjeti sadržavaju onakve tehničke specifikacije, uključujući ograničenja ili postupke kojih se treba držati, koje nadležno tijelo smatra potrebnima za osiguranje usklađenosti s bitnim zahtjevima iz Priloga V.a Uredbi (EZ) br. 216/2008.

ADR.AR.C.035 Izdavanje svjedodžbi

- (a) Nadležno tijelo može zatražiti sve preglede, ispitivanja, procjene sigurnosti ili vježbe koje smatra potrebnima prije nego što izda svjedodžbu.
- (b) Nadležno tijelo izdaje:
- (1) pojedinačnu svjedodžbu aerodroma; ili
 - (2) dvije zasebne svjedodžbe, za aerodrom i operatora aerodroma.
- (c) Nadležno tijelo izdaje svjedodžbu/svjedodžbe kako je propisano točkom (b) ako je operator aerodroma nadležnom tijelu dokazao zadovoljavajuću sukladnost sa stavicima ADR.OR.B.025 i ADR.OR.E.005.

▼ B

- (d) Svjedodžba uključuje osnovne uvjete za izdavanje svjedodžbe određenog aerodroma, aerodromski priručnik i, prema potrebi, sve druge operativne uvjete ili ograničenja koje propisuje nadležno tijelo, a koji su propisani u svim dokumentima o prihvaćanju odstupanja i potrebnim mjerama (DAAD).
- (e) Svjedodžba se izdaje na neograničeno vrijeme. Povlastice iz aktivnosti za čije obavljanje operator aerodroma ima odobrenje navode se u uvjetima svjedodžbe koji su joj priloženi.
- (f) Ako se odgovornosti dodjeljuju drugim relevantnim organizacijama, te odgovornosti moraju se jasno utvrditi i navesti.
- (g) Nesukladnosti, osim nesukladnosti 1. razine koje nisu bile zatvorene prije datuma završetka postupka izdavanja svjedodžbe, procjenjuju se u pogledu sigurnosti i, po potrebi, ublažuju, a nadležno tijelo odobrava plan korektivnih mjera za zatvaranje nesukladnosti.
- (h) Kako bi se operatoru aerodroma omogućila provedba promjena bez prethodnog odobrenja u skladu sa stavkom ADR.OR.B.040 točkom (d), nadležno tijelo odobrava postupak u kojem se određuje opseg takvih promjena te se opisuje kako će se takvim promjenama upravljati i o njima izvješćivati.

ADR.AR.C.040 Promjene

- (a) Nakon zaprimanja zahtjeva za promjenu, u skladu sa stavkom ADR.OR.B.40, za koju je potrebno prethodno odobrenje, nadležno tijelo procjenjuje zahtjev i, prema potrebi, izvješćuje operatora aerodroma o:
 - (1) primjenjivim uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija, a koje se primjenjuju na predloženu promjenu i koje su bile na snazi na dan podnošenja zahtjeva osim ako:
 - (a) podnositelj zahtjeva odluči prihvatiti izmjene koje stupaju na snagu kasnije; ili
 - (b) nadležno tijelo smatra da je potrebno uvažiti izmjene koje stupaju na snagu kasnije;
 - (2) svim drugim uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija, a koje nadležno tijelo smatra izravno povezanim s predloženom promjenom;
 - (3) svim posebnim uvjetima i izmjenama posebnih uvjeta koje je nadležno tijelo propisalo u skladu sa stavkom ADR.AR.C.025 i koje nadležno tijelo smatra potrebnima; i
 - (4) izmijenjenim osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu ako na njih utječe predložena promjena.
- (b) Nadležno tijelo odobrava promjenu ako je operator aerodroma nadležnom tijelu dokazao zadovoljavajuću sukladnost sa zahtjevima iz stavka ADR.OR.B.040 i, po potrebi, iz stavka ADR.OR.E.005.
- (c) Ako odobrena promjena utječe na uvjete svjedodžbe nadležno tijelo ih izmjenjuje.
- (d) Nadležno tijelo odobrava sve uvjete pod kojima operator aerodroma djeluje tijekom promjene.
- (e) Ne dovodeći u pitanje nijednu dodatnu mjeru za osiguranje provedbe kada operator aerodroma provodi promjene za koje se zahtijeva prethodno odobrenje, a nije dobio odobrenje nadležnog tijela kako je određeno u točki (a), nadležno tijelo razmatra potrebu za privremenim ili trajnim oduzimanjem ili ograničavanjem svjedodžbe.

▼B

(f) Za promjene za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje, nadležno tijelo procjenjuje informacije dobivene u obavijesti koje u skladu sa stavkom ADR.OR.B.040 točkom (d) dostavlja operator aerodroma kako bi provjerilo odgovarajuće upravljanje njima i sukladnost s uvjetima za izdavanje svjedodžbe i druge odgovarajuće zahtjeve koji se primjenjuju na promjenu. U slučaju neusklađenosti nadležno tijelo:

(1) obavješćuje operatora aerodroma o neusklađenosti i zahtijeva daljnje promjene; i

(2) u slučaju nesukladnosti 1. ili 2. razine djeluje u skladu sa stavkom ADR.AR.C.055.

ADR.AR.C.050 Izjave pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci

(a) Nakon primitka izjave pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci koji namjerava pružati takve usluge na aerodromu, nadležno tijelo provjerava da ta izjava sadržava sve informacije koje se zahtijevaju u Partu ADR.OR te toj organizaciji potvrđuje primitak izjave.

(b) Ako izjava ne sadržava potrebne informacije ili sadržava informacije koje upućuju na neusklađenost s primjenjivim zahtjevima, nadležno tijelo obavješćuje pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci i operatora aerodroma o neusklađenosti te zahtijeva daljnje informacije. Nadležno tijelo, po potrebi, provodi pregled pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci i operatora aerodroma. Ako se potvrdi neusklađenost, nadležno tijelo provodi mjeru iz stavka ADR.AR.C.055.

(c) Nadležno tijelo vodi registar izjava pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci pod njegovim nadzorom.

ADR.AR.C.055 Nesukladnosti, opažanja, korektivne mjere i mjere za osiguranje provedbe

(a) Za nadzor u skladu sa stavkom ADR.AR.C.005 točkom (a), nadležno tijelo ima sustav za analizu nesukladnosti u odnosu na njihov značaj za sigurnost.

(b) Nadležno tijelo podiže nesukladnost 1. razine ako se otkrije značajna neusklađenost s osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe određenog aerodromu, primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, s postupcima i priručnicima operatora aerodroma ili pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci, s uvjetima svjedodžbe ili sa svjedodžbom ili sadržajem izjave koja smanjuje ili ozbiljno ugrožava sigurnost.

Nesukladnosti 1. razine uključuju:

(1) slučaj da se nadležnom tijelu ne omogući pristup objektima i sadržajima operatora aerodroma ili pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci, kako je određeno u stavku ADR.OR.C.015, tijekom uobičajenog radnog vremena i nakon dva pisana zahtjeva,

(2) dobivanje ili održavanje valjanosti svjedodžbe krivotvorenjem dostavljenih dokumentiranih dokaza;

(3) dokaz o zlouporabi ili neovlaštenoj uporabi svjedodžbe; i

(4) nepostojanje odgovornog rukovoditelja.

▼B

- (c) Nadležno tijelo podiže nesukladnost 2. razine ako se otkrije neusklađenost s osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe određenog aerodroma, primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, s postupcima i priručnicima operatora aerodroma ili pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci, s uvjetima svjedodžbe ili sa svjedodžbom ili sadržajem izjave koja bi mogla smanjiti ili po mogućnosti narušiti sigurnost.
- (d) Kada se tijekom nadzora ili na drugi način otkrije određena nesukladnost, nadležno tijelo, ne dovodeći u pitanje nijednu dodatnu mjeru koja se zahtijeva Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, u pisanom obliku priopćava nesukladnost operatoru aerodroma ili pružatelju usluga upravljanja postupcima na stajanci i zahtijeva korektivne radnje za rješavanje utvrđene (utvrđenih) neusklađenosti.
- (1) U slučaju nesukladnosti 1. razine, nadležno tijelo poduzima trenutačnu i odgovarajuću mjeru kako bi zabranilo ili ograničilo aktivnosti i, ako je primjereno, poduzima mjeru za oduzimanje svjedodžbe ili poništenje izjave ili za njihovo djelomično ili cjelokupno ograničenje ili privremeno oduzimanje, ovisno o stupnju nesukladnosti, dok operator aerodroma i pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci ne provedu uspješnu korektivnu mjeru.
- (2) U slučaju nesukladnosti 2. razine nadležno tijelo:
- (a) odobrava operatoru aerodroma ili pružatelju usluga upravljanja postupcima na stajanci rok za provedbu korektivne mjere uključene u akcijski plan s u skladu s prirodom nesukladnosti; i
- (b) procjenjuje plan korektivnih mjera i plan provedbe koje je predložio operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci, te ga prihvaća ako se na temelju procjene zaključi da je dostatan za rješavanje neusklađenosti.
- (3) Ako operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera ili ne izvede korektivne mjere u roku koji je odredilo ili produljilo nadležno tijelo, nesukladnost se podiže na nesukladnost 1. razine te se poduzimaju mjere utvrđene u točki (d) podtočki 1.
- (4) Nadležno tijelo vodi evidenciju o svim nesukladnostima koje je podiglo, te prema potrebi, mjerama za osiguranje provedbe koje je primijenilo, kao i o svim korektivnim mjerama i datumu zatvaranja nesukladnosti.
- (e) U slučajevima za koje se ne zahtijevaju nesukladnosti 1. ili 2. razine, nadležno tijelo može izdati mišljenje.

▼ B*PRILOG III.***Zahtjevi u vezi s organizacijama — Operatori aerodroma (Part ADR.OR)****PODODJELJAK A — OPĆI ZAHTJEVI (ADR.OR.A)****ADR.OR.A.005 Područje primjene**

Ovim Prilogom utvrđuju se zahtjevi koje moraju ispunjavati:

- (a) operator aerodroma u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 u vezi s ishodenjem svjedodžbe, upravljanjem, priručnicima i drugim odgovornostima; i
- (b) pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci.

ADR.OR.A.010 Nadležno tijelo

Za potrebe ovog Parta nadležno tijelo je tijelo koje imenuje država članica u kojoj se aerodrom nalazi.

ADR.OR.A.015 Načini udovoljavanja

- (a) Operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci može za uspostavu sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima osim načina udovoljavanja, koje je donijela Agencija, koristiti i alternativne načine udovoljavanja.
- (b) Ako operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci želi za uspostavu sukladnosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima umjesto prihvatljivih načina udovoljavanja (AMC), koje je usvojila Agencija, koristiti i alternativne načine udovoljavanja, prije njihove provedbe mora nadležnom tijelu dostaviti potpuni opis tih alternativnih načina udovoljavanja. Opis uključuje sve izmjene priručnika ili postupaka koje mogu biti od važnosti, kao i procjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi provedbenih pravila.

Operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci može provesti alternativne načine udovoljavanja ovisno o prethodnom odobrenju nadležnog tijela i nakon primitka obavijesti kako je propisano u stavku ADR.AR.A.015 točki (d).

- (c) Ako operator aerodroma ne pruža usluge upravljanja postupcima na stajanci, za primjenu alternativnih načina udovoljavanja od strane pružatelja takvih usluga u skladu s točkama (a) i (b) zahtijeva se također prethodno odobrenje operatora aerodroma na kojem se takve usluge pružaju.

PODODJELJAK B — IZDAVANJE SVJEDODŽBE (ADR.AR.B)**ADR.OR.B.005 Obveze aerodroma i operatora aerodroma u vezi s izdavanjem svjedodžbe**

Operator aerodroma prije početka rada aerodroma ili prilikom poništenja izuzeća u skladu s člankom 5. dobiva valjanu svjedodžbu/valjane svjedodžbe koje je izdalo nadležno tijelo.

ADR.OR.B.015 Zahtjev za svjedodžbu

- (a) Zahtjev za svjedodžbu podnosi se u obliku i na način koje je utvrdilo nadležno tijelo.
- (b) Podnositelj zahtjeva dostavlja nadležnom tijelu sljedeće:
 - (1) svoje službeno i poslovno ime, adresu i adresu za primanje poštanskih pošiljaka;

▼ B

(2) informacije i podatke o:

i. lokaciji aerodroma;

▼ M3

ii. vrsti operacija na aerodromu i u povezanom zračnom prostoru; i

▼ B

iii. konstrukciji i objektima aerodroma u skladu s primjenjivim uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje je utvrdila Agencija;

(3) sva predložena odstupanja od utvrđenih primjenjivih uvjeta za izdavanje svjedodžbe koje je utvrdila Agencija;

(4) dokumentaciju koja pokazuje kako će ispunjavati važeće zahtjeve utvrđene u Uredbi (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima. Takva dokumentacija sadržava postupak u aerodromskom priručniku kojim se opisuje kako će upravljati promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje i kako će o njima izvješćivati nadležno tijelo; za naknadne promjene tog postupka zahtijevaju se prethodna odobrenja nadležnog tijela;

(5) dokaz o primjerenosti resursa za rad aerodroma u skladu s primjenjivim zahtjevima;

(6) dokumentirani dokaz iz kojeg je vidljiv odnos podnositelja zahtjeva s vlasnikom aerodroma i/ili vlasnikom zemljišta;

(7) ime i važne podatke o odgovornom rukovoditelju i drugim imenovanim osobama kako se zahtijeva stavkom ADR.OR.D.015; i

(8) presliku aerodromskog priručnika kako se zahtijeva stavkom ADR.OR.E.005.

(c) Ako nadležno tijelo smatra da je to prihvatljivo, podaci iz točaka (7) i (8) mogu se dostaviti u kasnijoj fazi koju utvrđuje nadležno tijelo, ali prije izdavanja svjedodžbe.

ADR.OR.B.025 Dokazivanje sukladnosti

(a) Operator aerodroma:

(1) obavlja i dokumentira sve radnje, preglede, ispitivanja, procjene sigurnosti ili potrebne vježbe te nadležnom tijelu dokazuje:

i. sukladnost s prijavljenim osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe, uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje se primjenjuju na promjenu, sa svim sigurnosnim direktivama, po potrebi, i primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima;

ii. da aerodrom i njegove površine ograničenja prepreka i zaštitne površine i ostale površine povezane s aerodromom nemaju nikakvih osobina ili svojstava koje ga čini nesigurnim za rad; i

▼ M3

iii. da su letački postupci na aerodromu i s njima povezane izmjene uspostavljeni u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2017/373 ⁽¹⁾.

▼ B

(2) prilaže nadležnom tijelu načine kojima dokazuje sukladnost; i

(3) podnosi nadležnom tijelu izjavu sukladnosti s točkom (a)(1).

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 od 1. ožujka 2017. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor, o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 482/2008 i provedbenih uredbi (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 i (EU) 2016/1377 te o izmjeni Uredbe (EU) br. 677/2011 (SL L 62, 8.3.2017., str. 1.).

▼ B

- (b) Operator aerodroma u skladu s odredbama stavka ADR.OR.D.035 čuva relevantne informacije o projektiranju, uključujući nacрте, preglede, ispitivanja i druga relevantna izvješća koji su u svakom trenutku na raspolaganju nadležnom tijelu i koji se na zahtjev dostavljaju nadležnom tijelu.

ADR.OR.B.030 Uvjeti svjedodžbe i povlastice imatelja svjedodžbe

Operator aerodroma djeluje u skladu s opsegom svjedodžbe i povlasticama utvrđenima u uvjetima svjedodžbe koji su joj priloženi.

ADR.OR.B.035 Stalna valjanost svjedodžbe

- (a) Svjedodžba ostaje valjana ako:

- (1) operator aerodroma ispunjava relevantne zahtjeve Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinih provedbenih pravila, a aerodrom ispunjava osnovne uvjete za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu, uzimajući u obzir odredbe o postupanju s nesukladnostima kako je navedeno u stavku ADR.OR.C.020;
- (2) nadležnom se tijelu odobri pristup organizaciji operatora aerodroma kako je određeno u stavku ADR.OR.C.015 kako bi se utvrdila stalna sukladnost s relevantnim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima; i
- (3) svjedodžba nije povučena ili oduzeta.

- (b) Nakon oduzimanja ili povlačenja, svjedodžba se bez odlaganja vraća nadležnom tijelu.

ADR.OR.B.037 Stalna valjanost izjave pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci

Izjavu koju podnosi pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci u skladu sa stavkom ADR.OR.B.060 ostaje valjana ako:

- (a) pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci i povezani objekti ispunjavaju relevantne zahtjeve Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinih provedbenih pravila, uzimajući u obzir odredbe o postupanju s nesukladnostima kako je navedeno u stavku ADR.OR.C.020;
 - (b) nadležnom se tijelu odobri pristup organizaciji pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci kako je određeno u stavku ADR.OR.C.015 kako bi se utvrdila stalna sukladnost s relevantnim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima; i
- (c) izjavu ne povuče pružatelj takvih usluga ili mu je poništi nadležno tijelo.

ADR.OR.B.040 Promjene

- (a) Svaku promjenu koja:

- (1) utječe na uvjete pod kojima je svjedodžba izdana i opremu aerodroma koja je bitna za sigurnost; ili
- (2) znatno utječe na dijelove sustava upravljanja operatora aerodroma u skladu sa stavkom ADR.OR.D.005 točkom (b)

mora prethodno odobriti nadležno tijelo.

- (b) Za sve druge promjene za koje se zahtijeva prethodno odobrenje u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima, operator aerodroma podnosi zahtjev i dobiva odobrenje koje izdaje nadležno tijelo.

- (c) Zahtjev za promjenu u skladu s točkom (a) ili (b) podnosi se prije provođenja bilo kakve promjene, kako bi nadležno tijelo moglo utvrditi stalnu sukladnost s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima i, prema potrebi, izmijeniti svjedodžbu i povezane uvjete svjedodžbe koji su joj priloženi.

▼ B

Promjena se provodi tek nakon primitka formalnog odobrenja nadležnog tijela u skladu sa stavkom ADR.AR.C.040.

Tijekom takvih promjena, operator aerodroma djeluje u skladu s uvjetima koje odobrava nadležno tijelo.

- (d) Promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje upravlja se te se o njima obavješćuje nadležno tijelo kako je određeno u postupku koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu sa stavkom ADR.AR.C.035 točkom (h).
- (e) Operator aerodroma dostavlja nadležnom tijelu relevantnu dokumentaciju u skladu sa stavkom ADR.OR.E.005 točkom (f).
- (f) Operator aerodroma koji predlaže promjenu s obzirom na aerodrom, njegov rad, organizaciju ili sustav upravljanja, u okviru svojeg sustava upravljanja kako je utvrđeno u stavku ADR.OR.D.005:
 - (1) utvrđuje međusobnu ovisnost sa svim strankama na koje promjena utječe, te zajedno s tim organizacijama planira i provodi procjenu sigurnosti;
 - (2) sustavno usklađuje pretpostavke i mjere ublažavanja sa svim strankama na koje promjena utječe;
 - (3) osigurava opsežnu procjenu promjene uključujući sve potrebne interakcije; i
 - (4) osigurava uspostavu i dokumentaciju potpunih i valjanih tvrdnji, dokaza i sigurnosnih kriterija radi pomoći pri procjeni sigurnosti i osigurava da promjena pomaže poboljšanju sigurnosti kad god je to izvedivo.

ADR.OR.B.050 Trajna sukladnost s uvjetima za izdavanje svjedodžbe Agencije

Operator aerodroma nakon izmjene uvjeta za izdavanje svjedodžbe koje je utvrdila Agencija:

- (a) obavlja analizu za utvrđivanje svih uvjeta za izdavanje svjedodžbe koji se primjenjuju na aerodrom; i
- (b) po potrebi, započinje s postupkom promjene u skladu sa stavkom ADR.OR.B.040 i provodi potrebne promjene na aerodromu.

ADR.OR.B.060 Izjava pružatelja usluga upravljanja postupcima na stajanci

(a) Pružatelji usluga upravljanja postupcima na stajanci koji su mogli podnijeti izjavu o sposobnosti i načinima ispunjavanja zakonskih obveze povezanih s pružanjem takvih usluga i na temelju sporazuma s operatorom aerodroma o pružanju takvih usluga na aerodromu:

- (1) dostavljaju nadležnom tijelu sve relevantne informacije i podnose izjavu sukladnosti sa svim primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima korištenjem obrasca koji je utvrdilo nadležno tijelo;
- (2) dostavljaju nadležnom tijelu popis korištenih alternativnih načina udovoljavanja u skladu sa stavkom ADR.OR.A.015 točkom (b);

▼ B

- (3) održavaju sukladnost s primjenjivim zahtjevima i informacijama sadržanima u izjavi;
 - (4) izmijenjenom izjavom obavješćuju nadležno tijelo o svim promjenama u svojoj izjavi ili načinima udovoljavanja kojima se koriste; i
 - (5) pružaju svoje usluge u skladu s aerodromskim priručnikom i ispunjavaju sve bitne odredbe koje su u njemu sadržane.
- (b) Pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci prije prestanka pružanja takvih usluga obavješćuje nadležno tijelo i operatora aerodroma.

ADR.OR.B.065 Završetak s radom

Operator koji namjerava završiti s radom aerodroma:

- (a) obavješćuje nadležno tijelo čim je to prije moguće;
- (b) takve informacije dostavlja odgovarajućem pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja;
- (c) predaje svjedodžbu nadležnom tijelu na datum prestanka s radom; i
- (d) osigurava da su poduzete odgovarajuće mjere kako aerodrom slučajno ne bi koristili zrakoplovi, osim ako nadležno tijelo odobri uporabu aerodroma u druge svrhe.

PODODJELJAK C — DODATNE ODGOVORNOSTI OPERATORA
AERODROMA (ADR.OR.C)

ADR.OR.C.005 Odgovornosti operatora aerodroma

- (a) Operator aerodroma odgovoran je za siguran rad i održavanje aerodroma u skladu s:
 - (1) Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima;
 - (2) uvjetima svjedodžbe;
 - (3) sadržajem aerodromskog priručnika; i
 - (4) svim drugim priručnicima za aerodromsku opremu koja je dostupna na aerodromu, prema potrebi.
- (b) Operator aerodroma izravno osigurava ili po potrebi dogovara s odgovornim subjektima koji pružaju sljedeće usluge:
 - (1) pružanje usluga u zračnoj plovidbi koje odgovaraju razini prometa i operativnim uvjetima na aerodromu; i
 - (2) oblikovanje i održavanje letačkih postupaka u skladu s primjenjivim zahtjevima.
- (c) Operator aerodroma u suradnji s nadležnim tijelom osigurava da su relevantne informacije za sigurnost zrakoplova sadržane u aerodromskom priručniku i, prema potrebi, objavljene. To uključuje:
 - (1) izuzeća ili odstupanja odobrena na temelju primjenjivih zahtjeva;
 - (2) odredbe za koje je nadležno tijelo prihvatilo jednaku razinu sigurnosti kao dio osnovnih uvjeta za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu; i

▼ B

- (3) posebne uvjete i ograničenja s obzirom na uporabu aerodroma.
- (d) U slučaju pojave nesigurnih uvjeta na aerodromu, operator aerodroma bez odgode poduzima sve potrebne mjere kojima osigurava da zrakoplov ne koristi dijelove aerodroma za koje je ustanovljeno da ugrožavaju sigurnost.

ADR.OR.C.015 Pristup

Operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci za potrebe utvrđivanja sukladnosti s relevantnim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima odobrava svakoj osobi koju je ovlastilo nadležno tijelo, pristup:

- (a) svim objektima, dokumentima, evidencijama, podacima, postupcima ili drugim materijalima koji su bitni za njihovu djelatnost koja podliježe izdavanju svjedodžbe ili davanju izjave, bilo da je obavlja na temelju ugovora ili ne; i
- (b) obavlja ili sudjeluje u svim radnjama, pregledima, ispitivanjima, procjenama ili vježbama koje nadležno tijelo smatra potrebnima.

ADR.OR.C.020 Nesukladnosti i korektivne mjere

Operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci nakon zaprimanja izvješća o nesukladnostima:

- (a) utvrđuje temeljni uzrok neusklađenosti;
- (b) određuje plan korektivnih mjera; i
- (c) pruža nadležnom tijelu zadovoljavajući dokaz o provedbi korektivnih mjera u roku dogovorenom s tim nadležnim tijelom u skladu sa stavkom ADR.AR.C.055 točkom (d).

ADR.OR.C.025 Žurni odgovor na problem vezan za sigurnost — sukladnost sa sigurnosnim direktivama

Operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci provodi sve sigurnosne mjere, uključujući sigurnosne direktive, koje odredi nadležno tijelo u skladu sa stavkom ADR.AR.A.030 točkom (c) i stavkom ADR.AR.A.040.

ADR.OR.C.030 Izvješćivanje o događajima

- (a) Operator aerodroma i pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci izvješćuju nadležno tijelo i sve druge organizacije koje je odredila država operatora u kojoj se aerodrom nalazi o svim nesrećama, ozbiljnim nezgodama i događajima kako je određeno u Uredbi (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Direktivi 2003/42/EZ.
- (b) Ne dovodeći u pitanje točku (a), operator izvješćuje nadležno tijelo i organizaciju odgovornu za projektiranje opreme aerodroma o svim neispravnostima, tehničkim kvarovima, prekoračenjima tehničkih ograničenja, događajima ili drugim nepravilnim okolnostima koje su ugrozile ili su mogle ugroziti sigurnost, a nisu rezultirale nesrećom ili ozbiljnom nezgodom.
- (c) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 996/2010, Direktivu 2003/42/EZ, Uredbu Komisije (EZ) br. 1321/2007 ⁽²⁾ i Uredbu Komisije (EZ) br. 1330/2007 ⁽³⁾, izvješća iz točaka (a) i (b) izrađuju se u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo i sadržavaju sve važne informacije o stanju s kojim je operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci upoznat.

⁽¹⁾ SL L 295, 12.11.2010., str. 35.

⁽²⁾ SL L 294, 13.11.2007., str. 3.

⁽³⁾ SL L 295, 14.11.2007., str. 7.

▼ B

- (d) Izvješća se podnose čim je to prije moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kada je operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci identificirao stanje na koje se izvješće odnosi, osim ako je to onemogućeno zbog izvanrednih okolnosti.
- (e) Kada je to važno, operator aerodroma ili pružatelj usluga upravljanja postupcima na stajanci izrađuje naknadno (*follow-up*) izvješće u kojem navodi detalje mjera koje namjerava poduzeti kako bi spriječio slične događaje u budućnosti, čim se takve mjere utvrde. To se izvješće izrađuje u obliku i na način koje odredi nadležno tijelo.

ADR.OR.C.040 Zaštita od požara

Operator aerodroma utvrđuje postupke kojima zabranjuje:

- (a) pušenje na operativnoj površini, drugim operativnim površinama aerodroma ili područjima aerodroma na kojima se skladišti gorivo ili drugi zapaljivi materijal;
- (b) izlaganje otvorenom plamenu ili poduzimanje radnje koja bi mogla prouzročiti opasnost od požara na:
 - (1) područjima aerodroma na kojima se skladišti gorivo ili drugi zapaljivi materijal;
 - (2) operativnoj površini ili drugim operativnim površinama aerodroma bez odobrenja operatora aerodroma.

ADR.OR.C.045 Uporaba alkohola, psihoaktivnih tvari i lijekova

- (a) Operator aerodroma utvrđuje postupke o razini potrošnje alkohola, psihoaktivnih tvari i lijekova za:
 - (1) osoblje uključeno u rad, spasilačko-vatrogasne službe te održavanje aerodroma;
 - (2) osobe bez pratnje koje djelatnosti obavljaju na operativnoj površini ili drugim operativnim površinama aerodroma.
- (b) Ti postupci uključuju zahtjeve u skladu s kojima takve osobe:
 - (1) ne konzumiraju alkohol u svojem radnom vremenu;
 - (2) ne obavljaju nikakve dužnosti pod utjecajem:
 - i. alkohola ili bilo kakvih psihoaktivnih tvari; ili
 - ii. bilo kakvih lijekova koji bi mogli utjecati na njihove sposobnosti na način koji ugrožava sigurnost.

PODODJELJAK D — UPRAVLJANJE (ADR.OR.D)**ADR.OR.D.005 Sustav upravljanja**

- (a) Operator aerodroma uvodi i održava sustav upravljanja koji uključuje sustav upravljanja sigurnošću.
- (b) Sustav upravljanja uključuje:
 - (1) jasno definirane linije odgovornosti i nadležnosti u organizaciji operatora aerodroma, uključujući izravnu odgovornost višeg rukovodstva u vezi sa sigurnošću;

▼ B

- (2) opis sveobuhvatnih filozofija i načela operatora aerodroma u pogledu sigurnosti, što se naziva sigurnosnom politikom koju potpisuje odgovorni rukovoditelj;
 - (3) formalni proces kojim se osigurava otkrivanje opasnosti pri operacijama;
 - (4) formalni proces kojim se osiguravaju analize, procjene i ublažavanje sigurnosnih rizika u radu aerodroma;
 - (5) načini provjere performanse sigurnosti organizacije operatora aerodroma u vezi s pokazateljima performanse sigurnosti i ciljevima performanse sigurnosti sustava upravljanja sigurnošću te za vrednovanje učinkovitosti kontrola sigurnosnih rizika;
 - (6) formalni proces za:
 - i. utvrđivanje promjena u organizaciji operatora aerodroma, sustavu upravljanja, aerodromu ili u njegovu radu koje bi mogle utjecati na uspostavljene procese, postupke i usluge;
 - ii. opis rješenja za osiguravanje performanse sigurnosti prije provedbe promjena; i
 - iii. uklanjanje ili prilagodba kontrola sigurnosnih rizika koje više nisu potrebne ili učinkovite zbog promjena u operativnom okruženju;
 - (7) formalni proces za analizu sustava upravljanja iz stavka (a), utvrđivanje uzroka za podstandardnu izvedbu sustava upravljanja sigurnošću, određivanje posljedica takve podstandardne izvedbe u operacijama te uklanjanje ili ublaživanje takvih uzroka;
 - (8) program osposobljavanja vezanog za sigurnost kojim se osigurava da je osoblje uključeno u rad, spasilačko-vatrogasne službe, održavanje aerodroma i upravljanje njime obučeno i sposobno za obavljanje dužnosti u okviru sustava upravljanja sigurnošću;
 - (9) formalni način komuniciranja o pitanjima sigurnosti kojim se osigurava da je sve osoblje u potpunosti upoznato sa sustavom upravljanja sigurnošću, kojim se prenose kritične informacije o sigurnosti i objašnjava zbog čega su poduzete posebne aktivnosti iz područja sigurnosti, kao i zbog čega su doneseni ili izmijenjeni postupci vezani za sigurnost;
 - (10) koordinaciju plana postupanja u slučaju opasnosti na aerodromu sa sustavom upravljanja sigurnošću; koordinaciju plana postupanja u slučaju opasnosti na aerodromu s planom postupanja u slučaju opasnosti tih organizacija s kojima se mora povezati tijekom pružanja usluga na aerodromu i
 - (11) formalni proces za praćenje sukladnosti organizacije s relevantnim zahtjevima.
- (c) Operator aerodroma dokumentira sve ključne procese sustava upravljanja.
- (d) Sustav upravljanja razmjern je veličini organizacije i njezinim aktivnostima, uzimajući u obzir opasnosti i povezane rizike svojstvene tim aktivnostima.
- (e) Ako operator aerodroma posjeduje i svjedodžbu za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, mora osigurati da su sustavom upravljanja obuhvaćene sve aktivnosti iz opsega svojih svjedodžbi.

▼ M4**ADR.OR.D.007 Upravljanje zrakoplovnim podacima i zrakoplovnim informacijama**

- (a) U okviru svojeg sustava upravljanja operator aerodroma uvodi i održava sustav upravljanja kvalitetom koji obuhvaća sljedeće aktivnosti:
- (1) njegove aktivnosti u vezi sa zrakoplovnim podacima;
 - (2) njegove aktivnosti u vezi s pružanjem zrakoplovnih informacija.
- (b) Operator aerodroma u okviru svojeg sustava upravljanja mora uspostaviti sustav upravljanja sigurnošću u cilju zaštite sigurnosti operativnih podataka koje prima ili proizvodi ili upotrebljava, tako da pristup tim operativnim podacima imaju samo ovlaštene osobe.
- (c) U sustavu upravljanja sigurnošću operatora aerodroma definiraju se sljedeći elementi:
- (1) postupci koji se odnose na procjenu i ublažavanje rizika za sigurnost podataka, praćenje i poboljšavanje sigurnosti, revizije stanja sigurnosti i širenje novih spoznaja;
 - (2) sredstva za otkrivanje narušavanja sigurnosti i za upozoravanje osoblja odgovarajućim signalima upozorenja;
 - (3) sredstva za otklanjanje posljedica narušavanja sigurnosti i utvrđivanje postupaka oporavka i postupaka ublažavanja, kako bi se spriječilo ponavljanje situacije.
- (d) Operator aerodroma osigurava sigurnosnu provjeru svojeg osoblja s obzirom na sigurnost zrakoplovnih podataka.
- (e) Operator aerodroma poduzima potrebne mjere za zaštitu svojih zrakoplovnih podataka od prijetnji kibernetičkoj sigurnosti.

▼ B**ADR.OR.D.010 Ugovorene aktivnosti**

- (a) Ugovorene aktivnosti uključuju sve aktivnosti, unutar opsega operatora aerodroma u skladu s uvjetima svjedodžbe, koje obavlja druga organizacija koja je sama ovjerena za obavljanje takvih aktivnosti ili ako nije ovjerena, radi na temelju odobrenja operatora aerodroma. Pri ugovaranju ili kupovini bilo kojeg dijela svojih aktivnosti, operator aerodroma osigurava da je ugovorena ili kupljena usluga ili oprema u skladu s primjenjivim zahtjevima.
- (b) Ako operator aerodroma ugovara bilo koji dio svojih aktivnosti s organizacijom koja sama nije ovjerena za obavljanje takve aktivnosti u skladu s ovim Partom, organizacija s kojom je sklopljen ugovor radi na temelju odobrenja i pod nadzorom operatora aerodroma. Operator aerodroma osigurava da se nadležnom tijelu omogući pristup organizaciji s kojom je sklopljen ugovor radi utvrđivanja stalne sukladnosti s primjenjivim zahtjevima.

ADR.OR.D.015 Zahtjevi u vezi s osobljem

- (a) Operator aerodroma imenuje odgovornog rukovoditelja koji je ovlašten za osiguravanje da se sve aktivnosti mogu financirati i obavljati u skladu s primjenjivim zahtjevima. Odgovorni rukovoditelj odgovoran je za uspostavljanje i održavanje učinkovitog sustava upravljanja.

▼ B

- (b) Operator aerodroma imenuje osobe odgovorne za upravljanje i nadzor nad sljedećim područjima:

- (1) operativne usluge aerodroma; i
- (2) održavanje aerodroma.

- (c) Operator aerodroma imenuje osobu ili skupinu osoba odgovornih za izradu, održavanje i svakodnevno upravljanje sustavom upravljanja sigurnošću.

Te osobe djeluju neovisno o drugim rukovoditeljima u organizaciji, imaju izravan pristup odgovornom rukovoditelju i rukovodstvu nadležnom za pitanja u vezi sa sigurnošću i odgovorne su odgovornom rukovoditelju.

- (d) Operator aerodroma mora imati dovoljno kvalificiranog osoblja kako bi se planirane zadaće i aktivnosti obavljale u skladu s primjenjivim zahtjevima.
- (e) Operator aerodroma imenuje dovoljan broj rukovodećeg osoblja za izvođenje utvrđenih dužnosti i odgovornosti, uzimajući u obzir ustroj organizacije i broj zaposlenog osoblja.
- (f) Operator aerodroma osigurava da je osoblje uključeno u rad, održavanje aerodroma i upravljanje njime primjereno osposobljeno u skladu s programom osposobljavanja.

▼ M4**ADR.OR.D.017 Programi osposobljavanja i provjere stručnosti**

- (a) Kako bi osigurao kontinuiranu osposobljenost osoblja uključenog u rad, održavanje aerodroma i upravljanje njime te kako bi osigurao da je to osoblje svjesno pravila i postupaka koji su relevantni za rad aerodroma i povezanosti njihovih funkcija i zadataka s radom aerodroma općenito, operator aerodroma izrađuje i provodi program osposobljavanja za to osoblje.

- (b) Program osposobljavanja iz podtočke (a):

- (1) uključuje početno i periodično osposobljavanje te osposobljavanje za obnavljanje znanja i kontinuirano osposobljavanje;
- (2) primjeren je za funkcije i zadatke koje osoblje obavlja;
- (3) uključuje primjenjive operativne postupke i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.

- (c) Operator aerodroma osigurava da je sve drugo osoblje, uključujući osoblje drugih organizacija koje radi ili pruža usluge na aerodromu, kojemu je dopušten pristup operativnim površinama aerodroma bez pratnje, odgovarajuće osposobljeno i kvalificirano za takav pristup bez pratnje.

- (d) Program osposobljavanja iz podtočke (c):

- (1) uključuje početno i periodično osposobljavanje te osposobljavanje za obnavljanje znanja i kontinuirano osposobljavanje;
- (2) uključuje primjenjive operativne postupke i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.

- (e) Operator aerodroma osigurava da je osoblje iz podtočaka (a) i (c) uspješno završilo neophodno početno osposobljavanje prije nego što mu se dopusti:

- (1) obavljanje dužnosti bez nadzora;
- (2) pristup operativnim površinama aerodroma bez pratnje.

Početno osposobljavanje obuhvaća teoretsko i praktično osposobljavanje odgovarajućeg trajanja i ocjenjivanje stručnosti osoblja nakon što mu je pruženo osposobljavanje.

▼M4

(f) Kako bi osoblje iz podtočaka (a) i (c) moglo nastaviti obavljati svoje dužnosti bez nadzora i imati pristup operativnim površinama aerodroma bez pratnje, ako u ovom dijelu i dijelu-ADR.OPS nije propisano drukčije, operator aerodroma mora osigurati da je to osoblje upoznato s pravilima i postupcima koji su relevantni za rad aerodroma tako što je uspješno završilo:

- (1) periodično osposobljavanje u intervalima ne duljima od 24 mjeseca nakon završetka početnog osposobljavanja. Ako se periodično osposobljavanje pohađa tijekom posljednja tri kalendarska mjeseca tog intervala, novi se interval računa od datuma isteka tog intervala;
- (2) osposobljavanje za obnavljanje znanja prije nego što krenu obavljati svoje dužnosti bez nadzora ili prije nego što im se dopusti pristup operativnim površinama aerodroma bez pratnje, ako su bili odsutni s tih dužnosti tijekom razdoblja od najmanje 3, a najviše 12 uzastopnih mjeseci. U slučaju odsustva duljeg od 12 uzastopnih mjeseci to osoblje mora proći početno osposobljavanje u skladu s podtočkom (c);
- (3) kontinuirano osposobljavanje u slučaju promjena u njihovu operativnom okruženju ili dodijeljenim zadacima, prema potrebi.

(g) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program za provjeru stručnosti za osoblje iz podtočke (a) i osigurava da je osoblje iz podtočke (c) dokazalo sposobnosti za obavljanje svojih zadataka, u skladu s programom za provjeru stručnosti, kako bi osigurao:

- (1) kontinuiranu osposobljenost tog osoblja;
- (2) da je to osoblje svjesno pravila i postupaka koji su relevantni za njihove funkcije i zadatke.

Ako u ovom dijelu i dijelu-ADR.OPS nije propisano drukčije, operator aerodroma mora osigurati da osobe iz podtočaka (a) i (c) prolaze provjere stručnosti u intervalima ne duljima od 24 mjeseca nakon što su završile početno osposobljavanje.

(h) Operator aerodroma osigurava sljedeće:

- (1) da su za pružanje osposobljavanja i provjere stručnosti angažirani odgovarajuće kvalificirani i iskusni instruktori i ispitivači;
- (2) da se pružanje osposobljavanja i, ako je primjenjivo, provjere stručnosti, obavljaju u odgovarajućim objektima s odgovarajućim sredstvima i opremom.

(i) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke za provođenje programa osposobljavanja i provjera stručnosti i:

- (1) vodi evidenciju o potrebnoj osposobljenosti, osposobljavanju i provjeri stručnosti za dokazivanje sukladnosti s ovim zahtjevom;
- (2) tu evidenciju na zahtjev stavlja na raspolaganje svojem osoblju na koje se ta evidencija odnosi;
- (3) ako osobu zaposli drugi poslodavac, takvu evidenciju o toj osobi stavlja na raspolaganje novom poslodavcu na zahtjev.

▼B**ADR.OR.D.020 Zahtjevi u vezi s objektima**

(a) Operator aerodroma osigurava da su odgovarajući objekti raspoloživi njegovu osoblju ili osoblju koje su zaposlile stranke s kojima je sklopljen ugovor za pružanje operativnih usluga i usluga održavanja aerodroma.

▼ B

- (b) Operator aerodroma u skladu s Tehničkim instrukcijama određuje odgovarajuća područja na aerodromu koja služe za skladištenje opasnih roba koje se prevoze preko aerodroma.

ADR.OR.D.025 Koordinacija s drugim organizacijama

Operator aerodroma:

- (a) osigurava da se sustavom upravljanja aerodromom vrši koordinacija i povezivanje sa sigurnosnim postupcima drugih organizacija koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu; i
- (b) osigurava da takve organizacije imaju uspostavljene sigurnosne postupke za usklađivanje s primjenjivim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima te zahtjevima utvrđenim u aerodromskom priručniku.

ADR.OR.D.027 Programi sigurnosti

Operator aerodroma:

- (a) izrađuje, vodi i provodi programe za promicanje sigurnosti i razmjenu informacija koje su važne za sigurnost; i
- (b) potiče organizacije koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu da se uključe u takve programe.

ADR.OR.D.030 Sustav izvješćivanja o sigurnosti

- (a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi sustav izvješćivanja o sigurnosti za sve osoblje i organizacije koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu radi promicanja sigurnosti i sigurne uporabe aerodroma.
- (b) Operator aerodroma u skladu sa stavkom ADR.OR.D.005 točkom (b) (3):
 - (1) zahtijeva da osoblje i organizacije iz točke (a) koriste sustav izvješćivanja o sigurnosti za obvezno izvješćivanje o svim nesrećama, ozbiljnim nezgodama i događajima; i
 - (2) osigurava da se sustav izvješćivanja o sigurnosti može koristiti za dobrovoljno izvješćivanje o svim kvarovima, manjkavostima i potencijalnim opasnostima za sigurnost, a što bi moglo utjecati na sigurnost.
- (c) Sustav izvješćivanja o sigurnosti štiti identitet osobe koja izvješćuje, potiče dobrovoljno izvješćivanje i uključuje mogućnost da se izvješća predaju anonimno.
- (d) Operator aerodroma:
 - (1) evidentira sva dostavljena izvješća;
 - (2) po potrebi analizira i procjenjuje izvješća radi rješavanja sigurnosnih manjkavosti i utvrđivanja smjernica;
 - (3) osigurava da sve organizacije koje obavljaju djelatnosti ili pružaju usluge na aerodromu, a koje su važne po pitanje sigurnosti, sudjeluju u analizi takvih izvješća te da se provode sve utvrđene korektivne i/ili preventivne mjere;
 - (4) po potrebi provodi istrage o izvješćima; i
 - (5) suzdržava se pridavanja krivnje u skladu s načelom „kulture pravičnosti“.

ADR.OR.D.035 Vođenje evidencije

- (a) Operator aerodroma uspostavlja primjeren sustav vođenja evidencija kojim su obuhvaćene sve aktivnosti poduzete u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima.
- (b) Format evidencija utvrđuje se u aerodromskom priručniku.

▼ B

- (c) Evidencije se pohranjuju na način kojim se osigurava zaštita od oštećenja, prepravke ili krađe.
- (d) Evidencije se čuvaju najmanje pet godina, osim što za evidencije navedene u nastavku vrijedi sljedeće:
 - (1) osnovni uvjeti za izdavanje svjedodžbe određenom aerodromu, alternativni načini udovoljavanja u uporabi i valjana svjedodžba/valjane svjedodžbe aerodroma ili operatora aerodroma čuvaju se do isteka valjanosti svjedodžbe;
 - (2) sporazumi s drugim organizacijama čuvaju se sve dok su ti sporazumi na snazi;
 - (3) priručnici za aerodromsku opremu ili sustave koji su u uporabi na aerodromu čuvaju se sve dok se koriste na aerodromu;
 - (4) izvješća o procjeni sigurnosti čuvaju se tijekom trajanja sustava/postupka/aktivnosti;
 - (5) evidencije o osposobljavanju osoblja, osposobljenosti, njihove zdravstvene evidencije i evidencije o provjeri stručnosti, po potrebi, čuvaju se najmanje četiri godine nakon prestanka zaposlenja ili dok nadležno tijelo ne obavi audit područja njihova zaposlenja;

▼ M4

- (6) važeće izdanje registra opasnosti;
- (7) odobrenja za vožnju i, ako je primjenjivo, svjedodžbe o znanju jezika čuvaju se najmanje četiri godine nakon završetka radnog odnosa predmetne osobe ili trajnog oduzimanja ili poništenja odobrenja za vožnju, ili dok nadležno tijelo ne obavi audit tog područja aktivnosti; i
- (8) odobrenja za vozila i evidencija o održavanju vozila operatora aerodroma čuvaju se najmanje četiri godine nakon što se vozilo povuče iz operacija, ili dok nadležno tijelo ne obavi audit tog područja.

▼ B

- (e) Sve evidencije podliježu primjenjivom zakonu o zaštiti podataka.

PODODJELJAK E — AERODROMSKI PRIRUČNIK I DOKUMENTACIJA
(ADR.OR.E)

ADR.OR.E.005 Aerodromski priručnik

- (a) Operator aerodroma izrađuje i održava aerodromski priručnik.
- (b) Sadržaj aerodromskog priručnika, prema potrebi, odražava osnovne uvjete za izdavanje svjedodžbe i zahtjeve iz ovog Parta i Parta ADR.OPS te nije u suprotnosti s uvjetima svjedodžbe. Aerodromski priručnik sadržava ili se odnosi na sve potrebne informacije za sigurnu uporabu, rad i održavanje aerodroma, njegovu opremu i njegove površine ograničenja prepreka i zaštitnih površina te ostalih površina povezanih s aerodromom.
- (c) Aerodromski priručnik može se izdati u odvojenim dijelovima.
- (d) Operator aerodroma osigurava da sve osoblje aerodroma i drugo relevantno osoblje organizacije ima lak pristup dijelovima aerodromskog priručnika koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti.

▼ B

- (e) Operator aerodroma:
- (1) dostavlja nadležnom tijelu planirane izmjene i revizije aerodromskog priručnika u vezi s točkama za koje se zahtijeva prethodno odobrenje u skladu sa stavkom ADR.OR.B.040 prije dana stupanja na snagu i osigurava da izmjene i revizije ne stupe na snagu prije nego što nadležno tijelo izda odobrenje; ili
 - (2) dostavlja nadležnom tijelu planirane izmjene i revizije aerodromskog priručnika prije dana stupanja na snagu, ako o predloženim izmjenama i revizijama aerodromskog priručnika samo treba obavijestiti nadležno tijelo u skladu sa stavkom ADR.OR.B.040 točkom (d) i stavkom ADR.OR.B.015 točkom (b).
- (f) Neovisno o točki (e), kada se zahtijevaju izmjene ili revizije u interesu sigurnosti, one se moraju objaviti i primijeniti bez odlaganja, pod uvjetom da je predan zahtjev za potrebno odobrenje.
- (g) Operator aerodroma:
- (1) provjerava sadržaj aerodromskog priručnika, osigurava da je ažuriran i po potrebi ga dopunjuje;
 - (2) uključuje sve izmjene i revizije koje zahtijeva nadležno tijelo; i
 - (3) upoznaje sve aerodromsko osoblje i druge relevantne organizacije o promjenama koje se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti.
- (h) Operator aerodroma osigurava da se sve informacije preuzete iz drugih odobrenih dokumenata i sve njihove izmjene pravilno odraze u aerodromskom priručniku. To ne sprječava operatora aerodroma da u aerodromskom priručniku objavi konzervativnije podatke i postupke.
- (i) Operator aerodroma osigurava da:
- (1) aerodromski priručnik napisan je na jeziku prihvatljivom za nadležno tijelo; i
 - (2) sve osoblje može čitati i razumjeti jezik na kojem su napisani dijelovi aerodromskog priručnika i drugi operativni dokumenti koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti.
- (j) Operator aerodroma osigurava da aerodromski priručnik:
- (1) potpisao je odgovorni rukovoditelj aerodroma;
 - (2) ispisan je ili dostupan u elektroničkom obliku te da se može lako revidirati;
 - (3) ima sustav upravljanja kontrolom izdanja koji se primjenjuje i koji je naveden u aerodromskom priručniku; i
 - (4) uvažava načela ljudskih čimbenika i ustrojen je na način kojim se olakšava njegova priprema, korištenje i provjera.
- (k) Operator aerodroma čuva najmanje jedan cijeli i važeći primjerak aerodromskog priručnika na aerodromu i stavlja ga na raspolaganje za pregled koji obavlja nadležno tijelo.

▼B

- (l) Sadržaj aerodromskog priručnika je sljedeći:
- (1) općenito;
 - (2) sustav upravljanja aerodromom, zahtjevi u vezi s osposobljenošću i osposobljavanjem;
 - (3) podrobnosti o položaju aerodroma;
 - (4) podrobnosti o aerodromu o kojima treba izvijestiti službu zrakoplovnog informiranja; i
 - (5) podrobnosti o operativnim postupcima aerodroma, njegovoj opremi i sigurnosnim mjerama

ADR.OR.E.010 Zahtjevi u vezi s dokumentacijom

- (a) Operator aerodroma osigurava dostupnost sve druge zahtijevane dokumentacije i svih povezanih izmjena.
- (b) Operator aerodroma mora biti sposoban distribuirati operativne upute i druge informacije bez odlaganja.

▼ B*PRILOG IV.***Zahtjevi u vezi s operacijama — Aerodromi (Part ADR.OPS)****PODODJELJAK A — PODACI O AERODROMU (ADR.OPS.A)****ADR.OPS.A.005 Podaci o aerodromu**

Operator aerodroma po potrebi:

- (a) utvrđuje, dokumentira i održava podatke o aerodromu i raspoloživim uslugama;
- (b) dostavlja podatke o aerodromu i raspoloživim uslugama korisnicima i pružateljima operativnih usluga u zračnom prometu i pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja.

▼ M4**ADR.OPS.A.010 Zahtjevi u vezi s kvalitetom podataka**

Operator aerodroma mora imati formalne dogovore s organizacijama s kojima razmjenjuje zrakoplovne podatke ili zrakoplovne informacije i mora osigurati sljedeće:

- (a) da se pružaju svi relevantni podaci o aerodromu i raspoloživim uslugama uz osiguravanje potrebne kvalitete tih podataka; da se zahtjevi u vezi s kvalitetom podataka (DQR) poštuju prilikom kreiranja podataka i da se poštuju tijekom prenošenja podataka;
- (b) točnost zrakoplovnih podataka je onakva kako je navedena u katalogu zrakoplovnih podataka;
- (c) da se cjelovitost zrakoplovnih podataka održava tijekom cijelog postupanja s podacima od njihova kreiranja do prijenosa, na temelju klasifikacije cjelovitosti navedene u katalogu zrakoplovnih podataka. Uz to, potrebno je uspostaviti postupke radi sljedećeg:
 - (1) da se, kad je riječ o rutinskim podacima, spriječi oštećenje podataka tijekom cijelog postupka obrade podataka;
 - (2) da, kad je riječ o neophodnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cijelog postupka i da se uspostave dodatni postupci, prema potrebi, kako bi se spriječili potencijalni rizici u cjelokupnoj arhitekturi sustava radi osiguravanja cjelovitosti podataka na toj razini;
 - (3) da, kad je riječ o kritičnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cijelog postupka i da se uspostave dodatni postupci za jamčenje cjelovitosti kako bi se u potpunosti ublažile posljedice grešaka koje su tijekom detaljne analize cjelokupne arhitekture sustava identificirane kao potencijalni rizici za cjelovitost podataka;
- (d) da razlučivost zrakoplovnih podataka odgovara stvarnoj točnosti podataka;
- (e) sljedivost zrakoplovnih podataka;
- (f) pravovremenost zrakoplovnih podataka, uključujući moguća ograničenja za razdoblje valjanosti;
- (g) potpunost zrakoplovnih podataka;
- (h) da je format poslanih podataka u skladu s utvrđenim zahtjevima.

▼ B**ADR.OPS.A.015 Koordinacija između operatora aerodroma i pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja**

- (a) Da bi pružatelji usluga zrakoplovnog informiranja dobili informacije koje bi im omogućile da dostave najnovije preduzletne informacije i ispune potrebe za letnim informacijama, operator aerodroma brine se da relevantnim pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja čim prije prijavi:
- (1) informacije o uvjetima na aerodromu, uklanjanju onesposobljenih zrakoplova, spasilačko-vatrogasnim službama te sustavu za pokazivanje kuta vizualnog prilaženja;
 - (2) operativni status povezanih objekata, usluge i navigacijska pomagala na aerodromu;
 - (3) sve druge informacije koje smatra važnima za rad.
- (b) Operator aerodroma prije uvođenja promjena u sustav zračne plovidbe vodi računa o vremenu koje je relevantnim službama zrakoplovnog informiranja potrebno za pripremu, izradu i izdavanje relevantnog materijala za objavu.

▼ M4**ADR.OPS.A.020 Zajednički referentni sustavi**

Za svrhe zračne plovidbe operator aerodroma koristi:

- (a) Svjetski geodetski sustav – 1984 (WGS-84) kao horizontalni referentni sustav;
- (b) točku srednje razine mora (MSL) kao vertikalni referentni sustav;
- (c) gregorijanski kalendar i koordinirano svjetsko vrijeme (UTC) kao vremenske referentne sustave.

ADR.OPS.A.025 Otkrivanje grešaka u podacima i autentifikacija

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja (AIS) operator aerodroma mora:

- (a) osigurati da se tijekom slanja i pohrane zrakoplovnih podataka upotrebljavaju tehnike za otkrivanje grešaka u digitalnim podacima, kako bi se održavala primjenjiva razina cjelovitosti podataka;
- (b) osigurati da prijenos zrakoplovnih podataka podliježe odgovarajućem postupku autentifikacije tako da primatelji mogu potvrditi da podaci ili informacije dolaze iz ovlaštenog izvora.

ADR.OPS.A.030 Katalog zrakoplovnih podataka

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja operator aerodroma mora osigurati da su zrakoplovni podaci iz Dodatka 1. Prilogu III. (Dio ATM/ANS.OR) Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2017/373 ⁽¹⁾ u skladu sa specifikacijama iz kataloga zrakoplovnih podataka.

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 od 1. ožujka 2017. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor, o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 482/2008 i provedbenih uredbi (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 i (EU) 2016/1377 te o izmjeni Uredbe (EU) br. 677/2011 (SL L 62, 8.3.2017., str. 1.).

▼ M4**ADR.OPS.A.035 Validacija i provjera podataka**

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja operator aerodroma mora osigurati da su upotrijebljene tehnike za validaciju i provjeru kako bi zrakoplovni podaci bili u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu kvalitete podataka. Osim toga:

- (a) provjerom se mora osigurati da su zrakoplovni podaci primljeni bez pogrešaka i da se tijekom postupka sa zrakoplovnim podacima u njima nisu pojavile pogreške;
- (b) zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koji su uneseni ručno podvrgavaju se neovisnoj provjeri kako bi se otkrile moguće unesene pogreške;
- (c) pri korištenju zrakoplovnih podataka za dobivanje ili izračunavanje novih zrakoplovnih podataka početni se podaci provjeravaju i validiraju, osim ako su dobiveni iz mjerodavnog izvora.

ADR.OPS.A.040 Zahtjevi za postupanje s pogreškama

Operator aerodroma osigurava sljedeće:

- (a) da su pogreške koje su identificirane tijekom kreiranja podataka i nakon slanja podataka uzete u obzir, ispravljene ili riješene;
- (b) da se prednost daje reagiranju na pogreške u kritičnim i neophodnim zrakoplovnim podacima.

ADR.OPS.A.045 Metapodaci

Operator aerodroma osigurava da metapodaci sadržavaju barem:

- (a) identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju radnju kreiranja zrakoplovnih podataka, njihova slanja ili postupanja s njima;
- (b) radnju koja je obavljena;
- (c) datum i vrijeme kad je radnja obavljena.

ADR.OPS.A.050 Slanje podataka

Operator aerodroma osigurava da se zrakoplovni podaci šalju elektroničkim putem.

ADR.OPS.A.055 Alati i softver

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja operator aerodroma mora osigurati da alati i softver koji se koriste za potporu postupcima sa zrakoplovnim podacima ili automatizaciju tih postupaka funkcioniraju bez negativnih učinaka na kvalitetu zrakoplovnih podataka.

ADR.OPS.A.057 Kreiranje NOTAM-a

- (a) Operator aerodroma:
 - (1) uspostavlja i provodi postupke u skladu s kojima kreira NOTAM koji je izdao odgovarajući pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja:
 - i. koji sadržava informacije u vezi s uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;
 - ii. koji sadržava informacije privremene prirode i kratkog trajanja ili informacije koje se odnose na operativno značajne trajne promjene ili privremene promjene duljeg trajanja koje su uvedene u kratkom roku, osim kad je riječ o opsežnom tekstu i/ili grafičkim prikazima;

▼ M4

- (2) određuje aerodromsko osoblje, koje je uspješno završilo odgovarajuće osposobljavanje i dokazalo svoju osposobljenost, da kreira NOTAM i pruža relevantne informacije pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja s kojima ima dogovore;
 - (3) osigurava da je sve drugo aerodromsko osoblje čije dužnosti uključuju uporabu NOTAM-a uspješno završilo relevantno osposobljavanje i dokazalo svoju osposobljenost da se njime služi.
- (b) Operator aerodroma kreira NOTAM kad je potrebno pružiti sljedeće informacije:
- (1) uspostavljanje ili zatvaranje aerodroma ili helidroma ili uzletno-sletnih staza ili značajne promjene u njihovu radu;
 - (2) uspostavljanje ili povlačenje pružanja aerodromskih usluga ili značajne promjene u njihovu pružanju;
 - (3) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene operativnog kapaciteta radijske navigacije i komunikacijskih usluga zrak-zemlja za koje je odgovoran operator aerodroma;
 - (4) nedostupnost rezervnih i sekundarnih sustava s izravnim operativnim učinkom;
 - (5) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene vizualnih sredstava;
 - (6) prekid rada ili vraćanje u upotrebu velikih sastavnica aerodromskih sustava osvjjetljenja;
 - (7) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene postupaka za usluge u zračnoj plovidbi za koje je odgovoran operator aerodroma;
 - (8) pojava ili uklanjanje većih kvarova ili zapreka na manevarskoj površini;
 - (9) promjene i ograničenja dostupnosti goriva, ulja i kisika;
 - (10) uspostavljanje, povlačenje ili vraćanje u upotrebu farova opasnosti koji označavaju prepreke za zračnu plovidbu;
 - (11) planirane laserske emisije, laserski prikazi i svjetla za pretraživanje u okolini aerodroma ako bi zbog toga sposobnost pilota za gledanje noću mogla biti smanjena;
 - (12) postavljanje, uklanjanje ili promjene prepreka u zračnoj plovidbi u područjima uzlijetanja/penjanja, neuspjelog prilaženja i prilaženja te na osnovnoj stazi uzletno-sletne staze;
 - (13) promjena kategorije spremnosti za spašavanje i gašenje požara aerodroma ili helidroma;
 - (14) prisutnost, uklanjanje ili značajne promjene opasnih uvjeta zbog snijega, bljuzgavice, leda, radioaktivnih tvari, otrovnih kemikalija, taloga vulkanskog pepela ili vode na operativnoj površini;

▼ M4

- (15) skliska mokra uzletno-sletna staza ili njezin dio;
 - (16) nedostupnost uzletno-sletne staze zbog radova na njezinu označavanju; ili informacije o vremenu koje je potrebno da bi se ta uzletno-sletna staza stavila na raspolaganje, ako se oprema koja se koristi za takve radove može ukloniti, ako je to neophodno;
 - (17) postojanje opasnosti koje utječu na zračnu plovidbu, uključujući prisutnost divljih životinja, prepreka, natpisa i važne događaje.
- (c) Za svrhe podtočke (b) operator aerodroma osigurava:
- (1) da se NOTAM kreira dovoljno rano kako bi se obuhvaćenim stranama omogućilo da poduzmu potrebne radnje, osim u slučaju neupotrebljivosti, ispuštanja radioaktivnih tvari, otrovnih kemikalija i drugih događaja koji se ne mogu predvidjeti;
 - (2) da se u NOTAM-u kojim se objavljuje neupotrebljivost povezane infrastrukture, usluga i navigacijskih sredstava na aerodromu navodi procjena trajanja razdoblja neupotrebljivosti ili predviđeno vrijeme ponovne uspostave usluge;
 - (3) da su u roku od tri mjeseca od objave trajnog NOTAM-a informacije iz tog NOTAM-a uključene u proizvode zrakoplovnih informacija na koje se odnose;
 - (4) da su u roku od tri mjeseca od objave privremenog NOTAM-a duljeg trajanja informacije iz NOTAM-a uključene u dopunu AIP-a;
 - (5) da se, kada NOTAM s procijenjenim istekom valjanosti neočekivano premaši tromjesečno razdoblje, kreira zamjenski NOTAM, osim ako se očekuje da će okolnost trajati dulje od dodatna tri mjeseca; u tom slučaju operator aerodroma mora osigurati da se te informacije objave u dopuni AIP-a.
- (d) Uz to, operator aerodroma osigurava:
- (1) da, osim kako je predviđeno u podtočki (d) podpodtočki (4), svaki NOTAM koji kreira sadržava primjenjive informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za NOTAM u Dodatku 1. ovom Prilogu;
 - (2) da se tekst NOTAM-a sastoji od oznaka/jedinstvene skraćene frazeologije dodijeljene kodu ICAO-a za NOTAM dopunjenih kraticama ICAO-a, pokazateljima, identifikatorima, oznakama, pozivnim znakovima, frekvencijama, brojkama i jednostavnim jezikom;
 - (3) da je NOTAM kreiran na engleskom jeziku ili nacionalnom jeziku u skladu s dogovorom s relevantnim pružateljem usluga zrakoplovnog informiranja;
 - (4) da su informacije o snijegu, bljuzgavici, ledu, mrazu, stajaćoj vodi ili vodi sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili mrazom na operativnoj površini objavljene putem SNOWTAM-a i da sadržavaju informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za SNOWTAM iz Dodatka 2. ovom Prilogu;
 - (5) da se, kada se u NOTAM-u pojave pogreške, kreira NOTAM s novim brojem koji zamjenjuje NOTAM s pogreškom ili da se NOTAM s pogreškom poništi i kreira novi NOTAM;
 - (6) da kada se kreira NOTAM kojim se poništava ili zamjenjuje prethodni NOTAM:
 - (a) budu navedeni serija i broj/godina prethodnog NOTAM-a;
 - (b) oznaka lokacije i predmet obaju NOTAM-a budu isti;

▼ M4

- (7) da se samo jedan NOTAM poništava ili zamjenjuje novim NOTAM-om;
 - (8) da se svaki kreirani NOTAM odnosi samo na jedan predmet i jedno stanje tog predmeta;
 - (9) da je svaki NOTAM što kraći i sastavljen tako da je njegovo značenje jasno bez provjere drugih dokumenata;
 - (10) da kreirani NOTAM koji sadržava trajne ili privremene informacije duljeg trajanja uključuje odgovarajuća upućivanja na AIP ili dopunu AIP-a;
 - (11) da je oznaka lokacije prema ICAO-u koja je navedena u tekstu kreiranog NOTAM-a za aerodrom ona koja se nalazi u oznakama lokacije. Ne upotrebljava se skraćeni oblik tih oznaka.
- (e) Operator aerodroma, nakon objave NOTAM-a koji je kreirao, pregledava sadržaj tog NOTAM-a kako bi osigurao njegovu točnost i osigurao širenje tih informacija svim relevantnim organizacijama i relevantnom osoblju na aerodromu.
- (f) Operator aerodroma čuva evidenciju:
- (1) NOTAM-a koje je kreirao i onih koji su izdani;
 - (2) o provedbi podtočke (a) podpodtočaka (2) i (3).

ADR.OPS.A.060 Izvješćivanje o onečišćenju površine

Operator aerodroma izvješćuje pružatelje usluga zrakoplovnih informacija i jedinice operativnih usluga u zračnom prometu o operativno značajnim pojavama koje utječu na zrakoplove i aerodromske operacije na operativnoj površini, posebno o prisutnosti sljedećeg:

- (a) vode;
- (b) snijega;
- (c) bljuzgavice;
- (d) leda;
- (e) mraza;
- (f) tekućih kemikalija za zaštitu protiv zaleđivanja ili za odleđivanje, ili drugih onečišćivača;
- (g) nanosa snijega ili zameta.

ADR.OPS.A.065 Izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze

(a) Operator aerodroma izvješćuje o stanju površine uzletno-sletne staze na svakoj njezinoj trećini, s pomoću izvješća o stanju uzletno-sletne staze (RCR). To izvješće mora sadržavati kôd stanja uzletno-sletne staze (RWYCC) s brojevima od 0 do 6, opseg i dubinu onečišćenja te opis uz upotrebu sljedećih izraza:

- (1) COMPACTED SNOW (ZBIJENI SNIJEG);
- (2) DRY (SUHA);
- (3) DRY SNOW (SUHI SNIJEG);
- (4) DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (SUHI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);
- (5) DRY SNOW ON TOP OF ICE (SUHI SNIJEG NA LEDU);
- (6) FROST (MRAZ);
- (7) ICE (LED);
- (8) SLIPPERY WET (SKLISKA MOKRA);
- (9) SLUSH (BLJUZGAVICA);
- (10) SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (POSEBNO PRIPREMLJENA ZIMSKA UZLETNO-SLETNA STAZA);

▼ M4

- (11) STANDING WATER (STAJAĆA VODA);
 - (12) WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (VODA NA ZBIJENOM SNIJEGU);
 - (13) WET (MOKRA);
 - (14) WET ICE (MOKRI LED);
 - (15) WET SNOW (MOKRI SNIJEG);
 - (16) WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (MOKRI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);
 - (17) WET SNOW ON TOP OF ICE (MOKRI SNIJEG NA LEDU);
 - (18) CHEMICALLY TREATED (KEMIJSKI OBRADENA);
 - (19) LOOSE SAND (RASUTI PIJESAK).
- (b) Izvješćivanje započinje kada dođe do znatne promjene stanja površine uzletno-sletne staze zbog prisutnosti vode, snijega, bljuzgavice, leda ili mraza.
- (c) Izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze mora i dalje sadržavati podatke o tim znatnim promjenama sve dok je uzletno-sletna staza onečišćena. Kada se ona očisti, operator aerodroma izdaje RCR u kojem se navodi da je uzletno-sletna staza mokra ili suha, ovisno što je slučaj.
- (d) Ne izvješćuje se o mjerenjima trenja.
- (e) Ako je asfaltirana uzletno-sletna staza ili njezin dio skliska mokra, operator aerodroma stavlja takve informacije na raspolaganje relevantnim korisnicima aerodroma. U tu svrhu on kreira NOTAM i opisuje lokaciju dijela na koji se to odnosi.

▼ B

PODODJELJAK B — OPERATIVNE USLUGE AERODROMA, OPREMA I INSTALACIJE (ADR.OPS.B)

ADR.OPS.B.001 Pružanje usluga

Usluge iz pododjeljka B ovog Priloga operator aerodroma pruža izravno ili neizravno.

▼ M4**ADR.OPS.B.003 Primopredaja aktivnosti – pružanje operativnih informacija**

- (a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke za primopredaju operativnih aktivnosti osoblja koje je uključeno u rad i održavanje aerodroma kako bi osigurao da se svim članovima novog osoblja koje stupa na dužnost pružaju operativne informacije povezane s njihovim zadacima.
- (b) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke kako bi organizacijama koje rade ili pružaju usluge na aerodromu pružao operativne informacije koje se odnose na aerodrom koje mogu utjecati na obavljanje zadataka osoblja tih organizacija.

▼ B**ADR.OPS.B.005 Planiranje u slučaju opasnosti na aerodromu**

Operator aerodroma mora imati i provoditi plan u slučaju opasnosti na aerodromu koji:

- (a) je razmjeran operacijama zrakoplova i drugim aktivnostima koje se izvode na aerodromu;
- (b) omogućuje koordinaciju odgovarajućih organizacija u slučaju opasnosti koja se pojavi na aerodromu ili u njegovoj okolini; i
- (c) sadržava postupke za periodično ispitivanje primjerenosti plana i analizu rezultata kako bi se poboljšala njegova učinkovitost.

▼ B**ADR.OPS.B.010 Spasilačko-vatrogasne službe**

- (a) Operator aerodroma osigurava da:
- (1) na aerodromu postoje spasilačko-vatrogasna služba, objekti, oprema i usluge;
 - (2) su odgovarajuća oprema, sredstva za gašenje i dovoljan broj osoblja raspoloživi pravodobno;
 - (3) je osoblje uključeno u spasilačko-vatrogasne službe odgovarajuće obučeno, opremljeno i osposobljeno za rad u aerodromskom okruženju; i
 - (4) osoblje uključeno u spasilačko-vatrogasne službe, od kojeg bi se moglo zahtijevati da djeluje u slučajevima nužde, dokazuje zdravstvenu sposobnost za primjereno obavljanje zadaća, ovisno o vrsti aktivnosti koju obavlja.
- (b) Operator aerodroma izrađuje i provodi program osposobljavanja za osobe uključene u spasilačko-vatrogasne službe aerodroma.

▼ M4

- (c) Program osposobljavanja provodi se u skladu s točkom ADR.OR.D.017, uz sljedeće iznimke:
- (1) periodično osposobljavanje uključuje teoretsko i kontinuirano praktično osposobljavanje;
 - (2) provjere stručnosti provode se u intervalima ne duljima od 12 mjeseci nakon završetka početnog osposobljavanja.
- (d) Osposobljavanje osoblja uključenog u spasilačko-vatrogasne službe oblikuje se tako da mu se pružaju temeljna znanja i praktične vještine za obavljanje njegovih dužnosti.
- (e) Za privremeno smanjenje razine zaštite aerodroma koju pružaju spasilačko-vatrogasne službe, koje nastane zbog nepredviđenih okolnosti, ne zahtijeva se prethodno odobrenje nadležnog tijela.

▼ B**ADR.OPS.B.015 Praćenje i pregled operativne površine i povezanih objekata**

- (a) Operator aerodroma prati uvjete na operativnoj površini i operativni status povezanih objekata te relevantne pružatelje operativnih usluga u zračnom prometu i pružatelje usluga zrakoplovnog informiranja izvješćuje o pitanjima značajnim za rad, bilo da su trajne ili privremene naravi.
- (b) Operator aerodroma provodi redovite preglede operativne površine i njezinih povezanih objekata.

▼ M4**ADR.OPS.B.016 Program kontrole stranih predmeta**

- (a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program kontrole stranih predmeta (FOD) i zahtijeva od organizacija koje rade ili pružaju usluge na aerodromu da sudjeluju u tom programu.
- (b) Kao dio programa kontrole FOD-a operator aerodroma:
- (1) osigurava da je osoblje svjesno tog problema i da sudjeluje u njegovu sprječavanju te da je to osoblje uspješno završilo relevantno osposobljavanje i dokazalo svoju stručnost;
 - (2) uspostavlja i provodi mjere za sprječavanje stvaranja FOD-a;

▼ M4

- (3) uspostavlja i provodi postupke za:
- i. otkrivanje FOD-a, uključujući nadzor i preglede operativne površine ili susjednih područja u skladu s rasporedom pregleda i kad god je takav pregled potreban zbog aktivnosti, vremenskih prilika ili događaja koji su mogli dovesti do stvaranja FOD-a;
 - ii. promptno uklanja, sprečava širenje i zbrinjava FOD te za to osigurava sva potrebna i relevantna sredstva;
 - iii. obavješćuje operatore zrakoplova što je prije moguće ako se primijete dijelovi zrakoplova;
- (c) prikuplja i analizira podatke i informacije kako bi identificirao izvore FOD-a i trendove za FOD te primjenjuje korektivne ili preventivne mjere ili oboje, kako bi poboljšao djelotvornost programa.

▼ B**ADR.OPS.B.020 Smanjenje opasnosti od naleta životinja**

Operator aerodroma:

- (a) procjenjuje opasnost od naleta životinja na aerodromu i u njegovoj okolici;
- (b) utvrđuje načine i postupke za smanjenjem rizika od sudara životinja i zrakoplova na aerodromu; i
- (c) obavješćuje nadležno tijelo o tome pokazuje li procjena rizika od naleta životinja da u okolici aerodroma vladaju uvjeti koji bi mogli prouzročiti opasnosti od naleta životinja.

▼ M4**ADR.OPS.B.024 Odobrenja vozača vozila**

- (a) Osim kako je predviđeno u podtočki (d), za vožnju vozila po bilo kojem dijelu operativnih površina aerodroma potrebno je odobrenje koje vozaču izdaje operator tog aerodroma. Odobrenje za vožnju izdaje se osobi:
 - (1) kojoj su dodijeljeni zadaci koji uključuju vožnju u tim područjima;
 - (2) koja ima valjanu vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijaliziranih vozila;
 - (3) koja je uspješno završila relevantni program osposobljavanja za vožnju i dokazala svoju osposobljenost u skladu s podtočkom (b);
 - (4) koja je dokazala znanje jezika u skladu s točkom ADR.OPS.B.029, ako ta osoba namjerava voziti vozilo po manevarskoj površini;
 - (5) koja je prošla osposobljavanje, koje je pružio njezin poslodavac, za uporabu vozila koje je predviđeno za operacije na aerodromu.
- (b) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program osposobljavanja za vožnju za vozače koji rade na stajanci ili drugim operativnim površinama, osim manevarske površine, i za vozače koji rade na manevarskoj površini. Taj program osposobljavanja:
 - (1) mora biti odgovarajući s obzirom na karakteristike aerodroma i operacije na njemu, funkcije i zadatke koje će vozač obavljati i područja aerodroma na kojima će se vozaču eventualno odobriti rad;

▼ M4

- (2) mora uključivati:
- i. teorijsko i praktično osposobljavanje u odgovarajućem trajanju, najmanje u sljedećim područjima:
 - (A) regulatorni okvir i osobne odgovornosti;
 - (B) standardi za vozila, operativni zahtjevi i postupci na aerodromu;
 - (C) komunikacije;
 - (D) radiotelefonija, za vozače koji rade na manevarskoj površini;
 - (E) ljudska izvedba;
 - (F) upoznatost s operativnim okruženjem;
 - ii. ocjenu stručnosti vozača.
- (c) U odobrenju za vožnju koje je izdano u skladu s podtočkom (a) navode se dijelovi operativnih površina na kojima je vozaču dopušteno voziti, i to odobrenje ostaje valjano sve dok:
- (1) su ispunjeni zahtjevi iz podtočke (a) podpodtočke (1) i podtočke (a) podpodtočke (2);
 - (2) imatelj odobrenja za vožnju:
 - i. pohađao je i uspješno završio osposobljavanje i provjere znanja u skladu s točkom ADR.OR.D.017 podtočkama (f) i (g);
 - ii. ako je primjenjivo, još uvijek ima potrebno znanje jezika u skladu s točkom ADR.OPS.B.029.
- (d) Neovisno o podtočki (a), operator aerodroma može dopustiti osobi da privremeno vozi vozilo po operativnim površinama ako:
- (1) ta osoba ima valjanu vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijaliziranih vozila;
 - (2) to vozilo prati vozilo koje vozi vozač koji ima odobrenje iz podtočke (a).
- (e) Operator aerodroma:
- (1) uspostavlja sustav i provodi postupke za:
 - i. izdavanje odobrenja za vožnju i privremeno dopuštanje vožnje vozila;
 - ii. osiguravanje da su vozači kojima je izdano odobrenje za vožnju i dalje u skladu sa zahtjevima iz podtočke (c) podpodtočke (1) i podtočke (c) podpodtočke (2);
 - iii. praćenje da vozači poštuju sva pravila za vožnju koja su primjenjiva na aerodromu i poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući privremeno i trajno oduzimanje odobrenja za vožnju i privremenih dopuštenja za vožnju vozila;
 - (2) vodi relevantnu evidenciju.

ADR.OPS.B.026 Odobrenja za vozila

- (a) Za rad vozila na operativnim površinama potrebno je odobrenje koje izdaje operator aerodroma. To se odobrenje može izdati ako se vozilo upotrebljava za aktivnosti koje su povezane s radom aerodroma i:
- (1) tehnički je ispravno i pogodno za predviđenu upotrebu;

▼ M4

- (2) u skladu je sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz točke ADR.OPS.B.080;
 - (3) opremljeno je radiostanicom koja omogućuje dvosmjernu komunikaciju na odgovarajućoj frekvenciji operativnih usluga u zračnom prometu i svim drugim neophodnim frekvencijama, ako je predviđeno za rad na nekom od sljedećih područja:
 - i. manevarskoj površini;
 - ii. drugim operativnim površinama na kojima je neophodna komunikacija s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu ili drugim operativnim jedinicama na aerodromu;
 - (4) opremljeno je transponderom ili drugom opremom koja omogućuje nadzor, ako je predviđeno da se koristi na manevarskoj površini, a aerodrom je opremljen sustavom za vođenje i kontrolu površinskog kretanja za čiji je rad potreban transponder ili druga oprema na vozilima koja omogućuje nadzor.
- (b) Operator aerodroma ograničava broj vozila kojima je odobren rad na operativnim površinama na minimalni broj koji je potreban za siguran i učinkovit rad aerodroma.
- (c) Odobrenje izdano u skladu s podtočkom (a):
- (1) sadržava specifikaciju dijelova operativnih površina na kojima vozilo može raditi;
 - (2) ostaje valjano sve dok su ispunjeni zahtjevi iz podtočke (a).
- (d) Operator aerodroma dodjeljuje pozivni znak vozilu koje je odobreno u skladu s podtočkom (a) da prometuje na aerodromu, ako se zahtijeva da to vozilo bude opremljeno radiostanicom. Pozivni znak koji je dodijeljen vozilu:
- (1) ne smije uzrokovati zabunu u identifikaciji vozila;
 - (2) mora odgovarati svojoj funkciji;
 - (3) za vozila koja prometuju na manevarskoj površini, mora biti koordiniran s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu i priopćen relevantnim organizacijama na aerodromu.
- (e) Odstupajući od podtočke (a), operator aerodroma može dopustiti:
- (1) da vozilo koje je odobreno u skladu s podtočkom (a) podpodtočkama (1) i (2), a nije opremljeno radiostanicom koja se zahtijeva u skladu s podtočkom (a) podpodtočkom (3) i transponderom ili drugom opremom koja omogućuje nadzor kako se zahtijeva u skladu s podtočkom (a) podpodtočkom (4), povremeno radi u područjima iz podtočke (a) podpodtočaka (3) i (4), pod uvjetom:
 - i. da to vozilo u svakom trenutku ima pratnju odobrenog vozila koje je u skladu sa zahtjevima iz podtočke (a) podpodtočke (3) i, ako je neophodno, podtočke (a) podpodtočke (4);
 - ii. da je vozilo iz pratnje u skladu sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz točke ADR.OPS.B.080;
 - iii. da nisu na snazi postupci pri smanjenoj vidljivosti bude li praćeno vozilo radilo na manevarskoj površini;
 - (2) privremeni ulazak vozila na aerodrom i rad tog vozila na operativnim površinama, podložno sljedećim uvjetima:
 - (a) da je vizualnim pregledom tog vozila utvrđeno da njegovo stanje ne ugrožava sigurnost;

▼ M4

- (b) da vozilo u svakom trenutku prati odobreno vozilo koje je:
- i. u skladu sa zahtjevima iz podtočke (a) podpodtočke (3) i, ako je neophodno, podtočke (a) podpodtočke (4), kada radi u područjima iz podtočke (a) podpodtočaka (3) i (4);
 - ii. u skladu sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz točke ADR.OPS.B.080;
- (c) da nisu na snazi postupci pri smanjenoj vidljivosti bude li vozilo radilo na manevarskoj površini.
- (f) Operator aerodroma:
- (1) uspostavlja i provodi postupke za:
 - i. izdavanje odobrenja za vozila i privremeno dopuštanje ulaza na aerodrom i rada vozila;
 - ii. dodjeljivanje pozivnih znakova vozilima;
 - iii. praćenje da vozila poštuju odredbe iz točke ADR.OPS.B.026 i poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući privremeno i trajno oduzimanje odobrenja za vozila i privremenih dopuštenja za rad vozila;
 - (2) vodi relevantnu evidenciju.

ADR.OPS.B.027 Upravljanje vozilima

- (a) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja:
- (1) samo kako mu je odobrila jedinica operativnih usluga u zračnom prometu, i u skladu s uputama koje izdaje ta jedinica;
 - (2) poštujući sve obveze na koje upućuju oznake i znakovi, osim ako mu jedinica operativnih usluga u zračnom prometu odobri drukčije;
 - (3) poštujući sve obveze koje se signaliziraju svjetlima.
- (b) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja u skladu sa sljedećim pravilima:
- (1) vozilima hitnih službi koja pritiječu u pomoć zrakoplovu u nevolji osigurava se prednost pred svim ostalim vozilima na tlu;
 - (2) podložno odredbama podpodtočke (1):
 - i. vozila i vozila koja vuku zrakoplov daju prednost zrakoplovima koji slijeću, uzlijeću ili voze po tlu;
 - ii. vozila koja ne vuku zrakoplov daju prednost vozilima koja vuku zrakoplov;
 - iii. vozila koja ne vuku zrakoplov daju prednost drugim vozilima koja ne vuku zrakoplov u skladu s uputama jedinice operativnih usluga u zračnom prometu;
 - iv. neovisno o odredbama iz podpodpodtočaka i., ii. i iii., vozila i vozila koja vuku zrakoplov moraju se pridržavati uputa koje izdaje jedinica operativnih usluga u zračnom prometu.
- (c) Vozač vozila opremljenog radiostanicom koji namjerava prometovati ili prometuje na manevarskoj površini mora:
- (1) uspostaviti zadovoljavajuću dvosmjernu radiokomunikaciju s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu na odgovarajućoj frekvenciji operativnih usluga u zračnom prometu prije nego što uđe na manevarsku površinu i stalno slušati dodijeljenu frekvenciju;

▼ M4

- (2) prije ulaska na manevarsku površinu dobiti odobrenje od jedinice operativnih usluga u zračnom prometu i raditi samo kako mu odobri jedinica operativnih usluga u zračnom prometu. Neovisno o takvom odobrenju, ulazak na uzletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu uzletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnim odobrenju jedinice operativnih usluga u zračnom prometu;
 - (3) ponoviti osoblju koje pruža operativne usluge u zračnom prometu dijelove primljenih uputa koji se odnose na sigurnost, a poslane su u obliku govorne komunikacije. Upute da na bilo koju uzletno-sletnu stazu, stazu za vožnju ili osnovnu stazu uzletno-sletne staze uđe, zadrži se ispred nje, prijeđe je ili vozi po njoj vozač uvijek mora ponoviti;
 - (4) ponoviti osoblju koje pruža operativne usluge u zračnom prometu primljene upute osim onih iz podpodtočke (3), ili potvrditi njihov prijem, na način koji jasno pokazuje da je razumio upute i da će postupiti u skladu s njima.
- (d) Vozač vozila koje prometuje na manevarskoj površini, kada nije siguran gdje je njegovo vozilo u odnosu na manevarsku površinu, mora:
- (1) obavijestiti jedinicu operativnih usluga u zračnom prometu o okolnostima, uključujući svoju posljednju poznatu poziciju;
 - (2) istodobno, osim ako mu jedinica operativnih usluga u zračnom prometu naredi drukčije, napustiti uzletno-sletnu stazu, stazu za vožnju i bilo koji drugi dio manevarske površine, i udaljiti se na sigurnu udaljenost što je prije moguće;
 - (3) nakon postupaka iz podpodtočaka (1) i (2), zaustaviti vozilo.
- (e) Vozač vozila na manevarskoj površini:
- (1) kada vozi vozilo na osnovnoj stazi uzletno-sletne staze kada se ta uzletno-sletna staza koristi za slijetanje ili uzlijetanje, ne približava se uzletno-sletnoj stazi bliže od udaljenosti pozicije za čekanje ili bilo kojeg mjesta za čekanje na servisnoj prometnici za tu uzletno-sletnu stazu;
 - (2) kada se uzletno-sletna staza koristi za slijetanje ili uzlijetanje, ne vozi vozilo na:
 - i. dijelu osnovne staze uzletno-sletne staze koji se proteže dalje od krajeva te uzletno-sletne staze;
 - ii. sigurnosnim površinama krajeva te uzletno-sletne staze;
 - iii. čistini, ako ona postoji, na udaljenosti koja bi ugrozila zrakoplov u zraku.
- (f) Ako aerodrom to od njega zatraži, vozač vozila opremljenog radiostanicom na stajanci:
- (1) uspostavlja zadovoljavajuću dvosmjernu radiokomunikaciju s odgovornom jedinicom koju je odredio operator aerodroma prije nego što uđe na stajanku;
 - (2) stalno sluša dodijeljenu frekvenciju.
- (g) Vozač vozila na stajanci tim vozilom upravlja u skladu sa sljedećim pravilima:
- (1) samo kako mu je odobrila odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma, i u skladu s uputama koje izdaje ta jedinica;

▼ M4

- (2) poštujući sve obveze na koje upućuju oznake i znakovi, osim ako mu je odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma odobrila drukčije;
 - (3) poštujući sve obveze koje se signaliziraju svjetlima;
 - (4) daje prednost vozilu hitne službe, zrakoplovu koji vozi po tlu, koji će upravo započeti vožnju po tlu ili koji je vučen ili guran;
 - (5) daje prednost drugim vozilima u skladu s lokalnim propisima;
 - (6) uvijek daje prednost vozilima hitnih službi koja reagiraju na izvanrednu situaciju.
- (h) Vozač vozila na operativnim površinama:
- (1) upravlja vozilom u skladu s utvrđenim ograničenjima brzine i stazama za vožnju;
 - (2) dok vozi, ne bavi se aktivnostima koje ga ometaju ili mu odvlače pažnju;
 - (3) poštuje zahtjeve koji se odnose na komunikaciju i operativne postupke iz aerodromskog priručnika.
- (i) Vozač vozila koje prati drugo vozilo osigurava da vozač praćenog vozila upravlja vozilom u skladu s uputama koje su mu pružene.
- (j) Vozač parkira vozilo samo u područjima koja za to odredi operator aerodroma.
- (k) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke kojima osigurava da vozači koji rade na operativnim površinama poštuju odredbe iz podtočaka (a) do (j).

ADR.OPS.B.028 Vuča zrakoplova Operator aerodroma:

- (a) uspostavlja postupke za manevriranje zrakoplova i određuje staze koje će se koristiti za operacije vuče zrakoplova na operativnoj površini, kako bi zajamčio sigurnost;
- (b) osigurava pružanje odgovarajućih uputa tijekom operacija vuče;
- (c) osigurava da vučeni zrakoplovi imaju upaljena svjetla tijekom operacija vuče, u skladu s odredbama iz točke SERA.3215 Priloga Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 923/2012 ⁽¹⁾;
- (d) uspostavlja i provodi postupke kako bi osigurao odgovarajuću komunikaciju i koordinaciju između organizacije koja obavlja operaciju vuče, jedinice koja pruža usluge upravljanja stajankom i jedinice operativnih usluga u zračnom prometu, ovisno što je primjenjivo na operaciju vuče;
- (e) uspostavlja i provodi postupke kako bi zajamčio sigurnost operacija vuče u nepovoljnim vremenskim/meteorološkim uvjetima, uključujući ograničavanje ili zabranu takvih operacija.

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012. o utvrđivanju zajedničkih pravila zračnog prometa i operativnih odredaba u vezi s uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi te o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredaba (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010 (SL L 281, 13.10.2012., str. 1.).

▼ M4**ADR.OPS.B.029 Znanje jezika**

- (a) Osoba koja u skladu s točkom ADR.OPS.B.024 mora dokazati znanje jezika mora to znanje dokazati barem na operativnoj razini, i to i u smislu korištenja frazeologije i u smislu korištenja običnog jezika, u skladu s podtočkom (b), za:
- (1) engleski jezik; i
 - (2) bilo koji drugi jezik ili jezike koji se koriste na aerodromu u radiokomunikaciji s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu tog aerodroma.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora dokazati sposobnost da:
- (1) uspješno komunicira u situacijama komuniciranja samo glasom i u situacijama komuniciranja licem u lice;
 - (2) precizno i jasno komunicira o općenitim temama i temama povezanim s poslom;
 - (3) upotrebljava prikladne komunikacijske strategije za razmjenu poruka te prepoznaje i rješava nesporazume u općem kontekstu ili kontekstu povezanom s poslom;
 - (4) uspješno svladava jezične izazove nastale zbog komplikacije ili neočekivanog razvoja događaja do kojih dolazi u kontekstu rutinske poslovne situacije ili komunikacijskih zadataka s kojima su već upoznati;
 - (5) upotrebljava narječje ili naglasak koji je razumljiv u zrakoplovnoj zajednici.
- (c) Znanje jezika dokazuje se svjedodžbom koju je izdala organizacija koja je provela ocjenjivanje, u kojoj se navodi jezik ili jezici, razina ili razine znanja i datum ocjenjivanja.
- (d) Osim za osobe koje su dokazale znanje jezika na razini stručnjaka, znanje jezika ponovno se ocjenjuje:
- (1) svake četiri godine od datuma ocjenjivanja, ako je dokazana razina operativna razina;
 - (2) svakih šest godina od datuma ocjenjivanja, ako je dokazana razina napredna razina.
- (e) Dokazivanje znanja jezika obavlja se metodom ocjenjivanja koja obuhvaća:
- (1) postupak koji se koristi za ocjenjivanje;
 - (2) kvalifikacije ispitivača koji ocjenjuju znanje jezika;
 - (3) žalbeni postupak.
- (f) Operator aerodroma osigurava jezične tečajeve kako bi održao potrebnu razinu znanja jezika svojeg osoblja.
- (g) Odstupajući od podtočke (a) država članica može odlučiti da znanje engleskog jezika nije potrebno za osoblje iz točke ADR.OPS.B.024, za svrhe radiokomunikacije s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu određenog aerodroma. U tom slučaju ona provodi procjenu sigurnosti koja obuhvaća jedan ili više aerodroma.
- (h) Operator aerodroma može izdati odobrenje osobi koja nije dokazala usklađenost s podtočkama (a) i (b) do:
- (1) 7. siječnja 2026. za engleski jezik;
 - (2) 7. siječnja 2023. za bilo koji drugi jezik osim engleskog.

ADR.OPS.B.030 Sustav za vođenje i kontrolu površinskog kretanja

- (a) Operator aerodroma osigurava da na aerodromu postoji sustav za vođenje i kontrolu površinskog kretanja.

▼ M4

- (b) Kao dio sustava za vođenje i kontrolu površinskog kretanja operator aerodroma u koordinaciji s pružateljem operativnih usluga u zračnom prometu procjenjuje potrebu da se uspostave standardne rute za vožnju zrakoplova po tlu na aerodromu. Ako standardne rute postoje, operator aerodroma:
- (1) osigurava da su dostatne i odgovarajuće za promet, izvedbu i predviđene operacije na aerodromu te pravilno određene;
 - (2) pruža relevantne informacije pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja radi objave u AIP-u.
- (c) Ako sustav za vođenje i kontrolu površinskog kretanja zahtijeva upotrebu transpondera u zrakoplovima na operativnoj površini, operator aerodroma koordinira s pružateljem usluga u zračnoj plovidbi sljedeće:
- (1) relevantne operativne postupke za transpondere kojih se operatori zrakoplova moraju pridržavati;
 - (2) pružanje relevantnih informacija pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja radi objave u AIP-u.

ADR.OPS.B.031 Komunikacije

- (a) Vozila i jedinica operativnih usluga u zračnom prometu komuniciraju u skladu s primjenjivim zahtjevima iz odjeljka 14. Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012.
- (b) Operator aerodroma u koordinaciji s pružateljem operativnih usluga u zračnom prometu uspostavlja komunikacijske postupke, uključujući sljedeće:
- (1) frekvencije i jezik ili jezike koji će se upotrebljavati u komunikaciji između jedinice operativnih usluga u zračnom prometu i vozila koja će prometovati ili prometuju na manevarskoj površini;
 - (2) komunikaciju između jedinice operativnih usluga u zračnom prometu i pješaka koji će raditi ili rade na manevarskoj površini;
 - (3) širenje važnih informacija koje se odnose na aerodrom, a koje mogu utjecati na sigurnost operacija na manevarskoj površini, upotrebom radiokomunikacija;
 - (4) signala i drugih komunikacijskih sredstava koji će se koristiti, u svim uvjetima vidljivosti, u slučaju problema s radiokomunikacijom između jedinice operativnih usluga u zračnom prometu i vozila ili pješaka na manevarskoj površini.

ADR.OPS.B.033 Kontrola pješaka

- (a) Operator aerodroma utvrđuje i provodi postupke kako bi:
- (1) ograničio pristup operativnim površinama samo na one osobe koje moraju imati pristup tim područjima za obavljanje svojih dužnosti;
 - (2) osigurao da te osobe mogu bez pratnje ući u ta područja samo ako su prošle odgovarajuće osposobljavanje i dokazale svoju stručnost;
 - (3) kontrolirao kretanje osoba na stajanci i osigurao da je putnicima koji se ukrcavaju u zrakoplov ili iskrcavaju iz njega ili trebaju hodati do stajanke, s nje ili preko nje:
 - i. osigurana pratnja osposobljenog i stručnog osoblja;
 - ii. onemogućen pristup parkiranim zrakoplovima i aktivnostima servisiranja na tlu;
 - iii. osigurana zaštita od zrakoplova koji rade, uključujući od rada njihovih motora, te od vozila i drugih aktivnosti.

▼ M4

- (b) Operator aerodroma utvrđuje i provodi postupke kojima osigurava:
- (1) pravilno i sigurno pristupanje na manevarsku površinu osoblja čiji zadaci uključuju pristup na tu površinu bez vozila te njihov propisan i siguran rad na njoj;
 - (2) da za to osoblje vrijedi sljedeće:
 - i. odgovarajuće je opremljeno, uključujući odjeću visoke vidljivosti, sredstva za orijentaciju i sredstva koja omogućuju dvosmjernu komunikaciju s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu i odgovarajućom jedinicom operatora aerodroma tijekom takvog rada;
 - ii. dobilo je odobrenje od jedinice operativnih usluga u zračnom prometu prije ulaska na manevarsku površinu. Neovisno o takvom odobrenju, ulazak na uzletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu uzletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnim odobrenju jedinice operativnih usluga u zračnom prometu;
 - iii. ne ulazi na manevarsku površinu kada su na snazi postupci pri smanjenoj vidljivosti.

ADR.OPS.B.035 Rad u zimskim uvjetima

- (a) Operator aerodroma, za slučaj kada se očekuje da će aerodrom raditi u uvjetima u kojima se snijeg, bljuzgavica ili led mogu nakupljati na operativnoj površini, sastavlja i primjenjuje plan za snijeg. Kao dio plana za snijeg operator aerodroma:
- (1) ima predviđena rješenja za upotrebu sredstava kojima se uklanja led i mraz ili sprječava njihovo nastajanje, ili poboljšava koeficijent trenja uzletno-sletne staze;
 - (2) osigurava, koliko je to razumno moguće, da se snijeg, bljuzgavica ili led očiste s uzletno-sletnih staza u uporabi i ostalih dijelova operativne površine za koje je predviđeno da će se koristiti za operacije zrakoplova.
- (b) Operator aerodroma osigurava da se u AIP-u objave informacije o:
- (1) dostupnosti opreme za uklanjanje snijega i operacije kontrole snijega i leda;
 - (2) statusu odobrenja, ako je primjenjivo, za uporabu posebno pripremljenih zimskih uzletno-sletnih staza;
 - (3) tipu materijala koji se koriste za obradu operativne površine.

ADR.OPS.B.036 Operacije na posebno pripremljenim zimskim uzletno-sletnim stazama

- (a) Operator aerodroma može, uz prethodno odobrenje nadležnog tijela, utvrditi i primjenjivati postupke za operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim uzletno-sletnim stazama ako je vrsta onečišćivača zbijeni snijeg ili led. Posebno pripremljene zimske uzletno-sletne staze mogu se primarno označiti kao RWYCC 4; međutim, ako obrada ne zadovoljava ocjenu RWYCC 4, primjenjuje se uobičajeni postupak u skladu s točkom ADR.OPS.B.037.
- (b) Kako bi dobio prethodno odobrenje nadležnog tijela, operator aerodroma:
- (1) uspostavlja postupke koji uključuju sljedeće:
 - i. vrstu opreme ili vrstu, kvalitetu i količinu materijala ili oboje, koji se upotrebljavaju za poboljšavanje stanja površine uzletno-sletne staze, i metodu njihove primjene;
 - ii. praćenje meteoroloških parametara;
 - iii. kontrolu tekućeg onečišćenja;
 - iv. procjenu postignutih rezultata;

▼ M4

- (2) od barem jednog operatora aviona dobiva podatke o avionima koji se odnose na njihovu sposobnost zaustavljanja na uzletno-sletnoj stazi koja je posebno obrađena;
 - (3) analizira i obrađuje podatke dobivene u skladu s podpodtočkom (2) kako bi dokazao sposobnost uspostavljanja stanja uzletno-sletne staze u skladu s određenim RWYCC-om;
 - (4) uspostavlja program održavanja koji obuhvaća preventivno i korektivno održavanje opreme koja se upotrebljava kako bi se postigao ujednačen učinak.
- (c) Operator aerodroma uspostavlja i primjenjuje program za praćenje kontinuirane djelotvornosti postupka. U programu se upotrebljavaju izvješća o kočenju dobivena od aviona, koja se uspoređuju s objavljenim stanjem uzletno-sletne staze.
- (d) Operator aerodroma ocjenjuje djelotvornost zimskih operacija po završetku zimskog razdoblja kako bi utvrdio potrebu za:
- (1) dodatnim zahtjevima u pogledu osposobljavanja;
 - (2) ažuriranjem postupaka;
 - (3) dodatnom ili drukčijom opremom i materijalima.

ADR.OPS.B.037 Procjena stanja površine uzletno-sletne staze i dodjela kôda stanja površine uzletno-sletne staze

Kada su onečišćivači iz točke ADR.OPS.A.060 podtočaka (a) do (e) prisutni na površini uzletno-sletne staze, operator aerodroma:

- (a) dodjeljuje RWYCC na temelju tipa i dubine onečišćivača i temperature;
- (b) pregledava uzletno-sletnu stazu uvijek kada je moguće da se stanje površine uzletno-sletne staze promijenilo zbog meteoroloških uvjeta, procjenjuje stanje površine uzletno-sletne staze i dodjeljuje novi RWYCC;
- (c) upotrebljava posebna izvješća iz zraka kao signal za ponovnu procjenu RWYCC-a.

▼ B**ADR.OPS.B.040 Noćne operacije**

Operator aerodroma osigurava da su izrađeni i provedeni načini i postupci za osiguravanje sigurnih uvjeta za rad aerodroma tijekom noćnih operacija.

ADR.OPS.B.045 Operacije pri smanjenoj vidljivosti

- (a) Operator aerodroma osigurava da su utvrđeni i provedeni načini i postupci za osiguravanje sigurnih uvjeta za rad aerodroma u uvjetima smanjene vidljivosti.
- (b) Postupke pri smanjenoj vidljivosti mora prethodno odobriti nadležno tijelo.

ADR.OPS.B.050 Rad u nepovoljnim vremenskim uvjetima

Operator aerodroma osigurava da su utvrđeni i provedeni načini i postupci za osiguravanje sigurnosti rada aerodroma u nepovoljnim vremenskim uvjetima.

ADR.OPS.B.055 Kvaliteta goriva

Operator aerodroma provjerava imaju li organizacije uključene u skladištenje i raspodjelu goriva za zrakoplove postupke pomoću kojih se zrakoplovi opskrbljuju neonečišćenim gorivom ispravne specifikacije.

ADR.OPS.B.065 Vizualna sredstva i električni sustavi na aerodromu

Operator aerodroma utvrđuje postupke kojim osigurava da vizualna sredstva i električni sustavi na aerodromu funkcioniraju na predviđen način.

▼B**ADR.OPS.B.070 Sigurnost radova na aerodromu**

(a) Operator aerodroma utvrđuje i provodi postupke kojima osigurava da:

- (1) radovi na aerodromu ne utječu na sigurnost zrakoplova; i
- (2) operativne aktivnosti ne utječu na sigurnost radova na aerodromu.

ADR.OPS.B.075 Zaštita aerodroma

(a) Operator aerodroma na aerodromu i u njegovoj okolici prati:

- (1) površine ograničenja prepreka i zaštitne površina kako je utvrđeno u skladu s osnovnim uvjetima za izdavanje svjedodžbe te druge površine i druga područja povezana s aerodromom kako bi mogao u okviru svojih ovlasti poduzeti odgovarajuće mjere kojima se ublažuju rizici povezani s prodiranjem u te površine i ta područja;
 - (2) prema potrebi označivanje i osvjetljenje prepreka kako bi mogao u okviru svojih ovlasti poduzeti mjere; i
 - (3) prema potrebi opasnosti povezane s ljudskom aktivnošću i korištenjem zemljišta kako bi mogao u okviru svojih ovlasti poduzeti mjere.
- (b) Operator aerodroma uspostavlja postupke kojima se ublažuju rizici povezani s preprekama, razvojem i ostalim radnjama unutar područja koja se nadgledaju, a koja bi mogla utjecati na siguran rad zrakoplova na aerodromu pri dolasku na aerodrom ili pri odlasku s aerodroma.

▼M4**ADR.OPS.B.080 Označavanje i osvjetljenje vozila i drugih pokretnih predmeta**

(a) Operator aerodroma osigurava da su vozila i drugi pokretni objekti, osim zrakoplova, na operativnoj površini aerodroma:

- (1) označeni upadljivim bojama ili natpisima na pogodnim mjestima, zastavama odgovarajuće veličine, kockastim šahovskim uzorkom i bojama u kontrastu;
 - (2) osvijetljeni svjetlima niskog intenziteta za označavanje prepreka koja su tipa i karakteristika koji odgovaraju njihovoj funkciji, ako se vozila i aerodrom koriste noću ili u uvjetima smanjene vidljivosti. Boja svjetala je sljedeća:
 - i. treptajuća plava za vozila hitnih službi ili sigurnosti;
 - ii. treptajuća žuta za druga vozila, uključujući vozila „slijedi me”;
 - iii. stalna crvena za slabo mobilne objekte.
- (b) Operator aerodroma može izuzeti iz podtočke (a) opremu za servisiranje zrakoplova i vozila koja se koriste samo na stajankama.

▼B**ADR.OPS.B.090 Zrakoplovi s višom kodnom oznakom na aerodromu**

(a) Operator aerodroma može, osim u slučajevima nužde zrakoplova, ovisno o prethodnom odobrenju nadležnog tijela, dopustiti uporabu aerodroma ili dijelova aerodroma zrakoplovu s kodnom oznakom koja je viša od konstrukcijskih značajki navedenih u uvjetima svjedodžbe.

(b) Za dokaz usklađenosti s točkom (a) primjenjuju se odredbe iz stavka ADR.OR.B.040.

▼ B**PODODJELJAK C — ODRŽAVANJE AERODROMA (ADR.OPS.C)****▼ M4****ADR.OPS.C.005 Održavanje – općenito**

- (a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje gdje je to odgovarajuće, radi održavanja aerodromskih objekata, sustava i opreme koji su neophodni za rad aerodroma pri kojem ne smije biti ugrožena sigurnost, redovitost i učinkovitost zračne plovidbe. Oblik i provedba programa održavanja moraju biti u skladu s načelima ljudskih čimbenika.
- (b) Operator aerodroma osigurava odgovarajuća i dovoljna sredstva za djelotvornu provedbu programa održavanja.

ADR.OPS.C.007 Održavanje vozila

- (a) Operator aerodroma:
- (1) uspostavlja i provodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje i u skladu je s načelima ljudskih čimbenika, za vozila za spašavanje i gašenje požara, kako bi osigurao djelotvornost tih vozila i njihove opreme te reakciju u predviđenom roku tijekom cijeloga radnog vijeka vozila;
 - (2) osigurava da se provodi program održavanja za njegova ostala vozila koja rade na operativnim površinama.
- (b) Operator aerodroma:
- (1) uspostavlja postupke za potporu provedbi programa održavanja iz podtočke (a);
 - (2) osigurava odgovarajuća i dovoljna sredstva i objekte za njegovu djelotvornu provedbu;
 - (3) čuva evidenciju o održavanju za svako vozilo.
- (c) Operator aerodroma osigurava da organizacije koje rade ili pružaju usluge na aerodromu:
- (1) održavaju svoja vozila koja rade na operativnim površinama, u skladu s utvrđenim programom održavanja, uključujući preventivno održavanje;
 - (2) čuvaju relevantnu evidenciju o održavanju.
- (d) Operator aerodroma osigurava da se neispravna vozila ne koriste za rad na aerodromu.

ADR.OPS.C.010 Održavanje betonskih i asfaltnih kolničkih konstrukcija i ostalih površina na zemlji te odvodnja

- (a) Operator aerodroma pregledava sve operativne površine, uključujući kolničke konstrukcije (uzletno-sletne staze, staze za vožnju ili stajanke), obližnja područja i odvodnju kako bi redovito procjenjivao njihovo stanje u okviru preventivnog i korektivnog programa održavanja aerodroma.
- (b) Operator aerodroma:
- (1) održava sve operativne površine kako bi izbjegao i odstranio sav FOD koji bi mogao prouzročiti oštećenje zrakoplova ili ometati rad njihovih sustava;
 - (2) održava površinu uzletno-sletnih staza, staza za vožnju i stajanka kako bi spriječio nastanak štetnih nepravilnosti;
 - (3) održava uzletno-sletnu stazu u takvom stanju da koeficijent trenja na njezinoj površini zadovoljava ili premašuje minimalne standarde;

▼ **M4**

- (4) periodično pregledava i dokumentira koeficijent trenja uzletno-sletne staze za svrhe održavanja. Učestalost tih pregleda mora biti dostatna za utvrđivanje trenda koeficijenta trenja na površini uzletno-sletne staze;
- (5) poduzima korektivne mjere kako bi spriječio da koeficijent trenja na cijeloj površini uzletno-sletne staze ili na njezinu dijelu, kada nije onečišćena, padne ispod minimalnih standarda.

ADR.OPS.C.015 Održavanje vizualnih sredstava i električnih sustava

- (a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi osigurao ispravnost električnih sustava i napajanje električnom energijom cjelokupne vitalne infrastrukture aerodroma, na način koji jamči sigurnost, redovitost i učinkovitost zračne plovidbe.
- (b) Operator aerodroma uspostavlja i provodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi osigurao ispravnost pojedinačnih svjetala i pouzdanost aerodromskih sustava osvjetljenja, na način kojim se osigurava kontinuitet vođenja i kontrole zrakoplova i vozila, kako slijedi:
 - (1) Za uzletno-sletnu stazu za precizno prilaženje kategorije II ili III, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija kategorije II ili III sva prilazna svjetla i svjetla uzletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju najmanje:
 - i. 95 % svjetala ispravno u svakom od sljedećih podsustava:
 - (A) sustav svjetala za precizno prilaženje kategorije II i III, u unutarnjih 450 m;
 - (B) svjetla središnje crte uzletno-sletne staze;
 - (C) svjetla praga uzletno-sletne staze;
 - (D) rubna svjetla uzletno-sletne staze.
 - ii. 90% svjetala ispravno u zoni dodira;
 - iii. 85% svjetala ispravno u sustavu svjetala za prilaženje u području izvan 450 m;
 - iv. 75% svjetala kraja uzletno-sletne staze ispravno je.
 - (2) Svjetla koja mogu biti neispravna u skladu s podpodtočkom (1) ne smiju za posljedicu imati promijenjen osnovni oblik sustava rasvjete.
 - (3) Ne smiju se pojaviti dva susjedna neispravna svjetla u nizu, osim u prečkama (*barrette* i *crossbar*), gdje mogu biti dopuštena dva susjedna neispravna svjetla.
 - (4) Za zaustavnu prečku na poziciji za čekanje koja se koristi za uzletno-sletnu stazu namijenjenu za operacije s vidljivošću uzduž uzletno-sletne staze manjom od 550 m, sustav preventivnog održavanja ima sljedeće ciljeve:
 - i. ne smiju biti neispravna više od dva svjetla;
 - ii. ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.
 - (5) Za stazu za vožnju koja je predviđena za uporabu u uvjetima vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sustava preventivnog održavanja je da ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla središnje crte staze za vožnju.

▼ M4

- (6) Za uzletno-sletnu stazu za precizno prilaženje kategorije I, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija kategorije I sva prilazna svjetla i svjetla uzletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju:
- i. najmanje 85 % svjetala ispravno u svakom od sljedećih podsustava:
 - (A) sustav svjetala za precizno prilaženje kategorije I;
 - (B) svjetla praga uzletno-sletne staze;
 - (C) rubna svjetla uzletno-sletne staze;
 - (D) svjetla kraja uzletno-sletne staze;
 - ii. ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.
- (7) Za uzletno-sletnu stazu koja je predviđena za uzlijetanje u uvjetima vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija sva svjetla uzletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:
- i. najmanje:
 - (A) 95 % svjetala središnje crte uzletno-sletne staze (ako postoje) i rubnih svjetala uzletno-sletne staze ispravno je;
 - (B) 75 % svjetala kraja uzletno-sletne staze ispravno je;
 - ii. ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla.
- (8) Za uzletno-sletnu stazu koja je predviđena za uzlijetanje u uvjetima vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze od 550 m ili više, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija sva svjetla uzletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:
- i. najmanje 85 % svjetala kraja uzletno-sletne staze i rubnih svjetala uzletno-sletne staze ispravno je;
 - ii. ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla.
- (9) Za uzletno-sletnu stazu opremljenu sustavima pokazivača kuta vizualnog prilaženja, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija sve jedinice ispravne. Jedinica se smatra neispravnom ako je broj neispravnih svjetala toliki da jedinica ne pruža vođenje za zrakoplov kako je predviđeno.
- (c) Za svrhe podtočke (b), svjetlo se smatra neispravnim ako:
- (1) prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa slabiji je od 50 % vrijednosti koja je navedena u uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija. Za svjetlosne jedinice čiji je prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa iznad vrijednosti koja je navedena u uvjetima za izdavanje svjedodžbe koje je izdala Agencija, vrijednost od 50 % primjenjuje se na tu konstrukcijsku vrijednost;
 - (2) filter na svjetlu nedostaje, oštećen je ili svjetlo ne proizvodi svjetlosni snop ispravne boje.
- (d) Operator aerodroma uspostavlja i provodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi osigurao ispravnost i pouzdanost sustava aerodromskih znakova i oznaka, na način kojim se osigurava kontinuitet vođenja i kontrole zrakoplova i vozila.

▼ M4

- (e) Građevinski radovi ili aktivnosti održavanja ne smiju se odvijati u blizini aerodromskih električnih sustava kada su na aerodromu na snazi postupci pri smanjenoj vidljivosti.
- (f) Operator aerodroma osigurava sljedeće:
 - (1) da programi preventivnog održavanja iz podtočaka (a), (b) i (d) uključuju odgovarajuće preglede i provjere pojedinačnih elemenata svakog sustava i samog sustava, koji se obavljaju u skladu s utvrđenim postupcima i u utvrđenim vremenskim razmacima te su primjereni za predviđenu uporabu i predmetni sustav;
 - (2) da se poduzimaju odgovarajuće korektivne mjere za ispravljanje svih utvrđenih nedostataka.
- (g) Operator aerodroma vodi evidenciju o relevantnim aktivnostima održavanja.

▼ **M4**

Dodatak 1.

FORMAT ZA NOTAM

Oznaka prioriteta												→
Adresa												
Datum i vrijeme ispunjavanja												→
Oznaka originatora												≪≡
Serija, broj i identifikator poruke												
NOTAM s novim informacijamaNOTAMN (serija i broj/godina)											
NOTAM kojim se zamjenjuje prethodni NOTAMNOTAMR..... (serija i broj/godina) (serija i broj/godina NOTAM-a koji treba zamijeniti)											
NOTAM kojim se poništava prethodni NOTAMNOTAMC..... (serija i broj/godina) (serija i broj/godina NOTAM-a koji treba poništiti)											
Oznake												
	FIR	Kód NOTAM-a	Promet	Svrha	Područje primjerenje	Donja granica	Gornja granica	Koordinate, radijus				
Q)		Q										≪≡
Identifikacija oznake lokacije prema ICAO-u na kojoj se nalazi objekt, zračni prostor ili stanje o kojem se izvješćuje								A) →				
Razdoblje valjanosti												
Od (blok datum-vrijeme)	B)											→
Do (PERM ili blok datum-vrijeme)	C)										EST* PERM*	≪≡
Vremenski raspored (ako je primjenjivo)	D)											→
Tekst NOTAM-a; unos na jednostavnom jeziku (upotrebom kratica ICAO-a)												
E)												
Donja granica	F) →											
Gornja granica	G)											
Potpis												

*Izbrisati nepotrebno.

Dodatak 2.

FORMAT ZA SNOWTAM

(COM naslov)	(Oznaka prioriteta)	(Adrese)	<E
	(Datum i vrijeme ispunjavanja)	(Oznaka originatora)	<E
(Skratni naslov)	(SERIJSKI BROJ SWAA*)	(OZNAKE LOKACIJE)	DATUM/VRIJEME PROCJENE
	S W * .		(NEOBVEZNI BLOK)
SNOWTAM	(Serijski broj)	<E	
Odjeljak za izračun performansi zrakoplova			
(OZNAKE LOKACIJE AERODROMA)	M	A)	<E
(DATUM/VRIJEME PROCJENE (vrijeme dovršetka procjene (UTC)))	M	B)	→
(NIŽI BROJ OZNAKE UZLETNO-SLETNE STAZE)	M	C)	→
(KOD STANJA UZLETNO-SLETNE STAZE (RWYCC) NA SVAKOJ TREĐNJI UZLETNO-SLETNE STAZE) (Iz matrice procjene stanja uzletno-sletne staze (RCAM) 0, 1, 2, 3, 4, 5 ili 6)	M	D)	// →
(POSTOTAK POKRIVENOSTI ONEŠTENJEM ZA SVAKU TREĐNU UZLETNO-SLETNE STAZE)	C	E)	// →
DUBINA (mm) TEKUĆEG ONEŠTENJA ZA SVAKU TREĐNU UZLETNO-SLETNE STAZE	C	F)	// →
(OPIS STANJA NA CIELOJ DULJINI UZLETNO-SLETNE STAZE) (Opaženo na svakoj tređnji uzletno-sletne staze, poštvoši od praga koji ima niži broj oznake uzletno-sletne staze)	M	G)	//
COMPACTED SNOW (ZBIJENI SNJEG) DRY (SUHA) DRY SNOW (SUHI SNJEG) DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (SUHI SNJEG NA ZBIJENOM SNJEGU) DRY SNOW ON TOP OF ICE (SUHI SNJEG NA LEDU) FROST (MRAZ) ICE (LED) SLIPPERY WET (SKLISKA MOKRA) SLUSH (BLJUJZGAVICA) SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (POSEBNO PRIPREMLJENA ZIMSKA UZLETNO-SLETNA STAZA) STANDING WATER (STAJA& VODA) WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (VODA NA ZBIJENOM SNJEGU) WET (MOKRA) WET ICE (MOKRI LED) WET SNOW (MOKRI SNJEG) WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (MOKRI SNJEG NA ZBIJENOM SNJEGU) WET SNOW ON TOP OF ICE (MOKRI SNJEG NA LEDU)			→
(ŠIRINA UZLETNO-SLETNE STAZE NA KOJU SE PRIMJENJUJU KODOVI STANJA UZLETNO-SLETNE STAZE, AKO JE MANJA OD OBJAVLJENE ŠIRINE)	O	H)	<E
Odjeljak pregleda situacije			
(SMAJENJA DULJINA UZLETNO-SLETNE STAZE, AKO JE MANJA OD OBJAVLJENE DULJINE (m))	O	I)	→
(SNJEG KOJI STVARA ZAMETE NA UZLETNO-SLETNOJ STAZI)	O	J)	→
(RASUTI PIJESAK NA UZLETNO-SLETNOJ STAZI)	O	K)	→
(KEMIJSKA OBRADA NA UZLETNO-SLETNOJ STAZI)	O	L)	→
(NANOSI SNJEGA NA UZLETNO-SLETNOJ STAZI) (Ako su prisutni, udaljenost od sredšnje crte uzletno-sletne staze (m) iza šega slijedi L, R ili LR, kako je primjenjivo)	O	M)	→
(NANOSI SNJEGA NA STAZI ZA VOŽNJU)	O	N)	→
(NANOSI SNJEGA UZ UZLETNO-SLETNU STAZU)	O	O)	→
(UVJETI NA STAZI ZA VOŽNJU)	O	P)	→
(UVJETI NA STAJANCI)	O	R)	→
(IZMJERENI KOEFICIJENT TRENJA)	O	S)	→
(NAPOMENE JEDNOSTAVNIM JEZIKOM)	O	T)	<E
NAPOMENE 1. *Upisati ICAO-ove slovne oznake države kako su navedene u dokumentu ICAO-a br. 7910, dijelu 2., ili drugu primjenjivu oznaku aerodroma. 2. Informacije o drugim uzletno-sletnim stazama, ponoviti od B do H. 3. Informacije u odjeljku pregleda situacije ponavljaju se za svaku uzletno-sletnu stazu, stazu za vožnju i stajanku. Ponoviti prema potrebi ako je prijavljeno. 4. Rješ u zagradama () ne prenose se. 5. Za slova od A) do T) pogledati Upute za ispunjavanje formata za SNOWTAM, stavak 1., točku b).			

POTPIS ORIGINATORA (ne prenosi se)